

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०७७

नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७

नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

Email: cdonawalpur2074@gmail.com

०७८-५४०७९९

०७८-५४०६९७

Fax: 078-540201

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पूर्व)

पत्र संख्या : ०७७/७८

च.नं. :

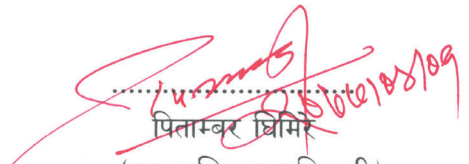
मिति : २०७७/१०/१०

नेपाल सरकारको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विद्यमान नीति, रणनीति एवं सम्बद्ध कानून, नियममा भएका प्रावधान अनुरूप गृह मन्त्रालयले सम्बद्ध निकायहरूको सहकार्यमा खासगरी खोज उद्धार र राहत लगायतका कार्यहरूमा नेतृत्वदायी भूमिका निभाइरहेको अवस्था छ । यसै अनुरूप जिल्ला तहमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले समग्र विपद् व्यवस्थापनको नेतृत्व गर्दै यस सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ । यस जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनको समग्र कार्यलाई योजनाबद्ध एवं व्यवस्थित ढंगले अघि बढाउने उद्देश्यले यस अवधिको लागि मूल दस्तावेजको रूपमा "जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना (District Disaster Preparedness and Response Plan)" तयार गरी प्रकाशन गर्न पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ ।

नेपालको मध्य भागमा अवस्थित यो जिल्ला एकातिर भौगोलिक विविधता, प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपूर्ण मात्र नभई ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक हिसाबले पनि महत्वपूर्ण जिल्लाको रूपमा रहेको छ भने अर्कोतिर प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्को दृष्टिले पनि त्यत्तिकै जोखिमपूर्ण अवस्थामा छ । खास गरी नदि कटान, बाढी पहिरो, डुबान, हावाहुरी, चट्याङ्ग, खडेरी, शीतलहर, जंगली जनावरको आक्रमण, सडक दुर्घटना, स्वास्थ्य महामारी आदि विपद् निम्त्याउने मुख्य प्रकोपजन्य घटनाहरू घट्ने गरेको विगतका वर्षहरूको अनुभवले देखाउने गरेको छ ।

जिल्लाको समग्र अवस्थाको लेखाजोखा गरी घट्न सक्ने मुख्य प्रकोप एवं आउन सक्ने विपद्को अनुमानित आंकलन एवं प्रक्षेपण गर्दै निकायगत जिम्मेवारी किटान गरी नेतृत्वदायी निकायको भूमिका र गरिनुपर्ने क्रियाकलापहरू समावेश गरी सम्बद्ध सबै सरोकारवालाहरू संगको छलफल र सहभागितामा तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदित यस योजनामा सम्बद्ध सबैको स्वामित्व र अपनत्व समेत रहेकोले यसको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भई जिल्लाको समग्र विपद् व्यवस्थापनको लागि गरिनु पर्ने पूर्वतयारी एवं खोज उद्धार र राहत जस्ता प्रतिकार्यका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न/गराउन र जिल्लालाई सुरक्षित राख्न यो योजना महत्वपूर्ण एवं उपयोगी हुने छ भन्ने अपेक्षा गरेको छ ।

अन्त्यमा यो योजना तयार गर्न प्रमुख सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गर्ने जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय (District Lead Support Agency/DLSA) सहमति-गैडाकोट, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नवलपरासी (ब.सु.पू.) का पदाधिकारीहरू, जिल्ला प्रशासन कार्यालय नवलपरासी (ब.सु.पू.) का प्रशासकिय अधिकृत श्री आनन्द शर्मा भुसाल साथै यस योजना तयारीमा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा सहयोग पुर्याउनु हुने सम्पूर्णमा विशेष धन्यवाद एवं आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा पनि सबैको महत्वपूर्ण योगदान रहने अपेक्षा सहित यसको पूर्ण कार्यान्वयनको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

पिताम्बर घिमिरे
(प्रमुख जिल्ला अधिकारी)
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

विषय सूची

नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)	१
शब्द संक्षेप	५
खण्ड-१	
परिचय	
१.१. पृष्ठभूमि	६
१.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित उद्देश्य	६
१.३. मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको सूची	७
१.४. योजना तर्जुमाको अवधारणा	७
१.५. सन्दर्भ सामग्री अध्ययनको नतिजा	७
१.६. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण	७
१.७. निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	८
खण्ड-२	
जिल्लाको विपद् जोखिम विश्लेषण	
२.१. अति उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका	१०
२.२. उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका	१०
२.३. मध्यम संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका	१०
२.४. न्यून संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका	११
विगत वर्षहरुमा विपद्ले समुदायमा पुऱ्याएको क्षति :	११
खण्ड-३	
जिल्ला स्थित स्रोत, साधनको आँकलन	
३.१. जिल्ला तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरुको विवरण	१२
३.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना अन्तर्गत विषयगत क्षेत्रहरु	१३
खण्ड-४	
विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धि योजना	
४.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	१४
४.२. खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन	१७
४.३. खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र	२०
४.३.१. आपत्कालीन प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि: विपद्को अवधिमा	२०
४.३.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)	२१
४.३.३. खाद्य क्षेत्रका लागि अनुमानित बजेट	२२
४.४. आपत्कालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र	२३
४.४.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा	२३
४.४.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)	२४
४.४.३. आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट	२५
४.५. खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन क्षेत्र	२५
४.५.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद् (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा	२६
४.५.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले	२७
४.५.३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट	२८
४.६. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्र	२९
४.६.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद् (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा	३०
४.६.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)	३१
४.६.३. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट	३२
४.७. आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	३३
४.७.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा	३३
४.७.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद् परिस्थिति भन्दा पहिले)	३५
४.७.३. शिक्षा क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट	३६

४.८.	संरक्षण समिति	३७
४.८.१.	आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा	३८
४.८.२.	आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद् परिस्थिति भन्दा पहिले)	३९
४.८.३.	संरक्षण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट	४०

खण्ड-५

मानवीय सहयोगका मापदण्डहरू

५.१.	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४२
५.२.	खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४२
५.३.	खाद्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४२
५.४.	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४२
५.५.	खानेपानी, सरसफाइ व्यवस्थापन क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४३
५.६.	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :	४३
५.७.	शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड:	४३
५.८.	संरक्षण क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड	४४

खण्ड-६

कार्यान्वयन तथा पुनरवलोकन रणनीति

६.१.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुने	४५
६.२.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना	४५
६.३.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित एवं अद्यावधिक समीक्षा	४५

खण्ड-७

प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

७.१.	प्रतिवेदन तथा सञ्चार	४६
७.२.	संस्थागत व्यवस्था	४६
७.३.	अभिलेखीकरण	४६
७.४.	अनुमोदन प्रक्रिया	४६

खण्ड-८

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ :	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४७
अनुसूची २ :	खोज, उद्धार तथा राहत क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४७
अनुसूची ३ :	खाद्य व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४७
अनुसूची ४ :	आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४८
अनुसूची ५ :	खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४८
अनुसूची ६ :	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति, संस्थाको विवरण	४८
अनुसूची ७ :	शिक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४८
अनुसूची ८ :	संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण	४९
अनुसूची ९ :	जिल्ला स्थित राष्ट्रिय राजनैतिक दलहरूको सम्पर्क सूची	४९
अनुसूची १० :	जिल्ला स्थित नेपाली सेना, गण, व्यारेक, गुल्म र सुरक्षा वेशहरूको विवरण	५०
अनुसूची ११ :	जिल्ला प्रहरी कार्यालय नवलपुर र मातहत कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण	५०
अनुसूची १२ :	जिल्ला स्थित शासस्त्र प्रहरी बल पूर्वी नवलपरासी र मातहत कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण	५०
अनुसूची १३ :	जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क सूची	५१
अनुसूची १४ :	स्वास्थ्य क्षेत्र सम्पर्क सूची	५१
१४.१	स्थानीय निकायका स्वास्थ्य शाखा कोसम्पर्क सूची	५१
१४.२	अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकीहरूको सम्पर्क सूची	५२
अनुसूची १५ :	संचारकर्मीहरूको सम्पर्क सूची	५३
अनुसूची १६ :	नगर/गाउँ पालिका प्रमुख/अध्यक्ष तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको सम्पर्क सूची	५३
अनुसूची १७ :	आपूर्तिकर्ताहरूको सम्पर्क विवरण (केही)	५४
अनुसूची १८ :	नेपाल रेडक्रस उपशाखाहरूको सम्पर्क सूची	५४
अनुसूची १९ :	संकटासन्न गाँउपालिका तथा नगरपालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरूको सम्पर्क सूची	५५
अनुसूची २० :	मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी	५६

शब्द संक्षेप

का.अ.	कार्यक्रम अधिकृत
कृज्ञाके	कृषि ज्ञान केन्द्र
गा.पा.	गाउँपालिका
गै.स.स.	गैर सरकारी संस्था
जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
जि.वि.व्य.स	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
जि.स.अ.	जिल्ला समन्वय अधिकारी
डिबका	डिभिजन वन कार्यालय
न.पा.	नगरपालिका
नेरसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
पूर्विका	पूर्वाधार विकास कार्यालय
भे.अ.प.से.वि.के	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
स.प्र.जि.अ.	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
शि.वि.स.ए.	शिक्षा विकास समन्वय एकाइ
ARI	Acute Respiratory Infection
CCCM	Camp Coordination and Camp Management
DCC	District Coordination Committee
DDRC	District Disaster Relief Committee
FCHV	Female Community Health Volunteer
MIRA	Multi Sectorial Initial Rapid Assessment
NRCS	Nepal Red Cross Society

खण्ड-१ परिचय

१.१. पृष्ठभूमि

नवलपरासी (वर्दघाट-सुस्ता पूर्व) जिल्ला गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत नेपालको मध्य भागमा पर्दछ। यो जिल्ला १२०५.१५ वर्ग कि.मि.को क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। जिल्लाको पूर्व र दक्षिणमा चितवन जिल्ला रहेको छ, साथै दक्षिण तर्फ भारतको सीमासम्म जोडिएको छ। पश्चिम तर्फ नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पश्चिम) र उत्तरमा पाल्पा तथा तनहुँ जिल्ला पर्दछ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस जिल्लामा ३,३३,३०३ जनसंख्या रहेकोमा हाल ४,५०,००० भन्दा बढी जनसंख्या रहेको अनुमान छ। यस जिल्लामा स्थानीय सरकारका रूपमा ४ नगरपालिका र ४ गाउँपालिका रहेका छन्। जिल्लाको भौगोलिक संरचना हेर्दा भित्री मधेश, पहाडी र तराई क्षेत्र गरी तीन किसिमको भू-बनोट रहेका कारण जिल्लालाई तीन तल्ले जिल्ला पनि भनिन्छ। यस जिल्लाको पहाडी क्षेत्रमा पहिरो र भित्री मधेश र तराईका क्षेत्रहरूमा डुवान तथा नदी कटान जस्ता प्रमुख समस्याहरू रहेका छन्। यस जिल्लाको लगभग मध्य-भागबाट ७० कि.मि. पूर्व पश्चिम राजमार्ग काटिएको छ। राजमार्गको लामो खण्ड रहेको र सबै खाले सवारी साधनहरू अव्यवस्थित तरिकाबाट आवत जावत गर्ने हुँदा सडक दुर्घटना अत्याधिक भइरहने र सो कारण अधिक मात्रामा धनजनको क्षति हुने गरेको छ। साथै यस वर्ष पूर्व पश्चिम राजमार्गको स्तरोन्नतिको काम भएको कारणबाट पनि वर्षाको समयमा थप बाढी तथा डुवानको विपद्को जोखिम थपिएकोछ। यी प्रकोपहरू बाहेक हुरीबतास, आगजनी, महामारी, सर्पदंस, चट्याङ्ग र भूकम्प जस्ता विपद्का घटनाहरूले पनि यस जिल्लामा जनधनको व्यापक क्षति हुने गरेको छ। त्यसका अलावा यस वर्ष विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोविड १९ को प्रकोपले पनि थप चुनौती निम्त्याएको छ।

जल उत्पन्न प्रकोपबाट भएको क्षतिलाई आधार मानेर संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय विकास कार्यक्रमले सन् २००४ मा गरेको जिल्लागत सडकटासन्नता वर्गीकरण अनुसार साविकको नवलपरासी जिल्ला १७ औँ सडकटासन्न जिल्लाको सूचीमा रहेकोले यस जिल्लालाई जल उत्पन्न प्रकोपका दृष्टिकोणले सडकटासन्न जिल्लाको सूचीमा राख्न सकिन्छ। प्रत्येक वर्ष नेपालमा विपद्का कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ। तसर्थ विपद् व्यवस्थापनका माध्यमबाट यस किसिमका क्षति न्यून गर्न सकिन्छ। खास गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न सकिएमा वा पूर्वतयारी सहितको विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सकिएमा जनधनको क्षति कम गर्न सकिन्छ। नेपालमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरी विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्न संस्थागत थालनी २०६८ बाट भएको हो। खासगरी जिल्ला तहमा तयार हुने यस योजनाले विपद् व्यवस्थापनका समस्त आयामहरूलाई समावेश गर्दछ। नयाँ जिल्लाको सन्दर्भमा सबै सरोकारवालाको सहकार्यमा विपद्का कारण प्रत्येक वर्ष हुने व्यापक धनजनको क्षति र विस्थापित लगायत प्रभावितहरूको लागि एउटा सहभागितामूलक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु आजको आवश्यकता हो।

कोरोना प्रकोपको कारण यस वर्ष कोरोनाले सिङ्गो मानव सभ्यतालाई नै तहसनहस बनेको र यसबाट उत्पन्न प्रकोप संग जुधिरहेको छ। यसले विश्वव्यापी महामारीको रूप लिएको छ। नेपालमा अहिलेसम्म यस रोगबाट १४२ जना भन्दा बढिको निधन भएको र संक्रमितको संख्या बढिरहेको छ। भारतसंगको खुल्ला सीमा जोडिएको कारण नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व) पनि जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेको छ। यसको औषधि अहिलेसम्म पत्ता नलाग्नु र संक्रमणको दर उच्च रहेकोले यो सम्पूर्ण मानव समुदायको लागि घातक छ। यसले मानिसको स्वास्थ्यमा मात्र असर नपारी मुलुकको आर्थिक वृद्धिमा पनि नकारात्मक असर पारि रहेको छ। यसै सन्दर्भमा सम्भावित विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई योजनाबद्ध ढंगले अधिवढाउन अपरिहार्य भएको हुँदा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)ले सहयोगी निकाय सहमति संस्था गैडाकोटको प्राविधिक तथा लुथरन वोल्ड रिलिफको आर्थिक सहयोगमा जिल्ला मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०७७ तयार गरी लागू गरेको छ।

१.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित उद्देश्य

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूले निम्न वमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन् :

- विपद्को सामना गर्ने क्षमतालाई वृद्धि गर्ने र समुदायहरूलाई विपद् उत्थानशील गराउने कार्यमा मद्दत पुर्याउने।
- विपद्को समयमा प्रभावकारी मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट कितान गर्ने।
- जिल्ला स्थित मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूको पहिचान गर्ने तथा कोरोना महामारी तथा अन्य सरुवा रोगहरू वाट हुन सक्ने जोखिमलाई कम गर्दै परिचालित हुन निर्देशित गर्ने।
- जिल्लामा सम्भावित विपद् व्यवस्थापनका लागि समूहगत समन्वय संयन्त्रको स्थापना गर्ने।
- जिल्लाबाट यस योजनालाई अनुमोदन गराई विकास योजनाको अभिन्न अङ्गका रूपमा ग्रहण गरी कार्यान्वयनका लागि वार्षिकरूपमा आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत अगुवाहरूलाई विपद्को निश्चित प्रकृतिमा आधारित (कोराना महामारी समेतलाई सम्बोधन गर्दै) छुट्टाछुट्टै प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न निर्देशन दिने।

१.३. मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको सूची

यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनमा मानवीय कार्यमा संलग्न सरोकारवाला तथा साभेदार संस्थाहरु साथै सेवा सर्तलाई यस प्रतिवेदनमा राखिएको छ । जसको सूची अनुसूची नं. १ देखि १९ सम्म रहेको छ ।

१.४. योजना तर्जुमाको अवधारणा

यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, विपद् व्यवस्थापन शाखाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०११ वाट निर्देशित रहेको छ ।

१.५ सन्दर्भ सामग्री अध्ययनको नतिजा

विभिन्न क्षेत्रगत समूहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि उल्लेखित सन्दर्भ सामग्री अध्ययनको नतिजा यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं. १

क्र.सं.	अध्ययन गरिएको सामग्री	पूर्व असल अभ्यासहरु	मुख्य सिकाई	कुनै सुझाव भए
१.	विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	जिल्ला स्तरमा योजना बनाउन सजिलो	पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य दुवैमा कार्य गर्नुपर्ने	<ul style="list-style-type: none"> समुदाय स्तरमा समेत योजना बनाई कार्य गर्नुपर्ने
२.	जिल्ला आपत्कालीन योजना, २०७६ नवलपरासी	एकद्वार प्रणाली अनुसार बाढीको समयमा कार्य गर्न सजिलो भएको क्षेत्रगत अवधारणामा (Cluster Approach) तयार भएको हुँदा कार्य गर्न सहज भएका	क्लष्टरको अवधारणामा कार्य गरिंदा विषयगत क्षेत्रको जिम्मेवारी बढ्ने साथै स्रोतहरु उपलब्धता हुने सम्भावना बढिरहने परिचालन प्रभावकारी, पूर्वतयारी कार्य, सुचना संकलनमा सहयोग हुने	<ul style="list-style-type: none"> आपत्कालीन कोषको स्थापना गर्नुपर्ने विषयगत क्षेत्रमा बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने नियमित बैठक बसी पुनरावलोकन तथा समीक्षा गर्नुपर्ने अद्यावधिक कार्य समयमा नै शुरु गर्नुपर्ने विषयगत क्षेत्रको बैठक त्रैमासिक रुपमा बस्नुपर्ने
३.	सम्बन्धित गाउँ पालिका र नगरपालिकाको तथ्याङ्क	योजना निर्माण गर्दा गाउँ पालिका र नगरपालिका को तथ्याङ्कको आधारमा निर्माण गरिएको	जोखिम तथा संकटासन्नता स्तरिकरण गर्न सहयोग पुगेको	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ पालिका र नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउनु पर्ने
४	जिल्ला पार्श्व चित्र (साविक नवलपरासी जिल्लाको)	जिल्लाको सम्पूर्ण जानकारी हरु सूचीकृत रुपमा रहेकोले आवश्यक तथ्याङ्कको उपलब्धता रहेको	कच्ची र पक्क घरको अवस्था पहिचान गर्दा विकासको अवस्था संगै विपद्, आगलागी र भुकम्पको जोखिमताको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्न सजिलो हुने	<ul style="list-style-type: none"> जिल्लामा कार्यरत संघ संस्थाहरु बाट संकलित सूचनाहरुको आधारमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने
५.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, निर्देशिका २०११	अवधारणागत विषयवस्तुको बारेमा जानकारी उपलब्ध रहेको	योजना निर्माण का चरण तथा सिलसिलेवार तहको बारेमा स्पष्ट भएको	<ul style="list-style-type: none"> विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण प्रक्रिया निश्चित हुनुपर्ने ।

१.६. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण

जिल्ला तहमा क्षेत्रगत रूपमा नेतृत्व प्रदान गर्ने अगुवा संस्था (Cluster Lead) सँग मिली मानवीय सहयोगका गतिविधि सञ्चालन गर्न निम्न लिखित विषयगत (Sectoral) समिति गठन गरिएका छन् र ती विषयगत समितिसँग सम्बन्धित सहयोगी निकायहरुको विवरण निम्न अनुसार राखिएको छ :

तालिका नं. २

क्र.सं.	बिषयगत समिति	क्षेत्रगत कार्यसमूहको नेतृत्व	सहयोगी संघसंस्था
१	समन्वय र सूचना व्यवस्थापन समिति (Coordination and Information Management Committee)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, मानवअधिकार तथा नागरिक समाज, पत्रकार महासङ्घ, रेडियो तथा एफ.एम., सहमति
२	खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन समिति (Search Rescue and Relief Committee)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, राजनैतिक दलहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सहमति
३	खाद्य व्यवस्थापन समिति (Food Stuff Management Committee)	कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र तनहु सम्पर्क कार्यालय कावासोती, उद्योग वाणिज्य सङ्घ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, सहमति
४	आपत्कालीन आवास तथा गैर खाद्य तथा राहत सामग्री व्यवस्थापन समिति (Shelter/Non Food and Relief Items Management Committee)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नवलपुर	जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरु, डिभिजन सिंचाई कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, सामुदायिक वन समितिहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय चितवन
५	खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन समिति (Drinking Water and Sanitation Management Committee)	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, सम्पर्क कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका, गाउँ पालिकाहरु, युनिसेफ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, VDRC, SAHAMATI
६	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन समिति (First Aid, Health and Nutrition Management)	स्वास्थ्य कार्यालय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, युनिसेफ, मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल, प्रा.स्वास्थ्य केन्द्रा स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, सम्बद्ध गैसस, स्थानीय तह
७	आपत्कालीन शिक्षा व्यवस्थापन समिति (Emergency Education Management Committee)	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ	युनिसेफ, बेश नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला स्थित मिडिया, सहमति, भिडीआरसी, नेपाल पत्रकार महासंघ, अन्य सम्बद्ध संघसंस्था
८	संरक्षण समिति (Protection Committee)	स्थानीय तह	नगर तथा गाउँ पालिका तथा अन्य संस्था

१.७. निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

तालिका नं. ३

क्र.सं.	निकाय, कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने आवश्यकता अनुसार क्षेत्रीय तथा केन्द्रीय स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिक) का लागि पहल गर्ने
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने स्रोत (आर्थिक, भौतिक) परिचालन तथा समन्वय गर्ने

३	स्थानीय तह	नगर/गाउँपालिका प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपद् व्यवस्थापनको योजना तर्जुमा गरी कार्यन्वय गर्ने ■ विपद् व्यवस्थापनको लागि बजेट विनियोजन गर्ने ■ भवन संहिताको निर्माण गरी कार्यन्वयन गर्ने ■ विपद् व्यवस्थापनको सूचना प्रणाली र पूर्व चेतावनी प्रणालीको विकास गर्ने ■ विपद्मा हराएका वा नष्ट भएका कागजात अद्यावधिक गर्ने
४	सुरक्षा निकाय	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व गर्ने ■ सुरक्षा व्यवस्था गर्ने ■ विषयगत समितिमा रही सहयोग गर्ने
५	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ समन्वय ■ स्रोत संकलनमा सहयोग ■ जनपरिचालन गर्ने
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रबन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने ■ खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन ■ सूचना सङ्कलन तथा सर्वेक्षणमा स्वयंसेवक परिचालन गर्ने ■ विपद्को समयमा आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने
७	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ विषयगत समितिमा रहि क्षेत्रगत अगुवाको भूमिका निर्वाह गर्ने ■ सम्बन्धित कार्यालयको आपत्कालीन योजना निर्माण गर्ने
८	उद्योग वाणिज्य संघहरू	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै चिउरा, भुजा, बिस्कुट आदि, खाद्यसामग्री संकलन तथा व्यवस्थापनमा सघाउने
९	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरू उपलब्ध तथा व्यवस्थापन गर्ने
१०	संचार माध्यम	सञ्चारकर्मीहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण
१०	नागरिक समाज	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यमा सहयोग ■ मानव अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनमा सहयोग
११	पेशागत व्यवसायी जस्तै : निर्माण व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग
१२	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मानवस्रोत परिचालन गर्ने ■ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने ■ गै.स.स. विच समन्वय ■ क्षमता विकास तथा सहजीकरण गर्ने

खण्ड-२

जिल्लाको विपद् जोखिम विश्लेषण

विशेषगरी बाढी, पहिरो, हुरी/बतास, जंगली जनावरहरुको आतंक, आगजनी जस्ता विपद्बाट विगतका वर्षहरुमा यस जिल्ला अन्तर्गत गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा भएका जनधनको क्षति र प्रभावहरुका आधारमा समग्र रुपमा जोखिम विश्लेषण गरिएको छ । नवलपरासी (व.सु.पू.) जिल्लामा रहेका गाउँपालिकाहरु तथा नगरपालिकाहरुलाई उपलब्ध स्रोत सामग्री एवं तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण गरी विपद् जोखिमको आधारमा निम्नअनुसार स्तरीकरण गरिएको छ :

२.१. अति उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	१,४,६			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	२,३,६,१४, १५			
३	देवचुली नगरपालिका	१,३,५,६,१३,१५,१६,१७		१ देखी १७	
४	कावासोती नगरपालिका	(१,३,४,५,६,१७ र १५)			
५	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	१,२			
६	बुलिङटार गाउँपालिका	२	३	१ र २	
७	बौदीकाली गाउँपालिका	३,४,५,६			
८	गैडाकोट नगरपालिका	२,३,९,१८	३ र १८		

२.२. उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	२,३,५			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	८,९,१०,११,१२,१३ र १४			
३	देवचुली नगरपालिका	४, ७,११,१२	१ देखी १७	१ देखी १७	
४	कावासोती नगरपालिका				
५	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	३,४,५	२,३,४,५	६,७	
६	बुलिङटार गाउँपालिका	२	३	३ र ४	
७	बौदीकाली गाउँपालिका	३	१ र २	४,५ र ६	
८	गैडाकोट नगरपालिका	वडा नं ५,७,१५			

२.३. मध्यम संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका				
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	७,९,१० र ११			
३	देवचुली नगरपालिका	८,९, र १०	१ देखी १७	१ देख १७	
४	कावासोती नगरपालिका				
५	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	६,७	७	३,४,५	
६	बुलिङटार गाउँपालिका	१ र ३	३		
७	बौदीकाली गाउँपालिका	५ र ६	३ र ४		
८	गैडाकोट नगरपालिका	४ र ६			

२.४. न्यून संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बाढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	६			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	१, ५ र १३			
३	देवचुली नगरपालिका	२ र १४			
४	कावासोती नगरपालिका				
५	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	३, ४			
६	बुलिडटार गाउँपालिका	५ र ६		५ र ६	
७	बौदीकालीगाउँपालिका	१ र २	४, ५ र ६		
८	गैडाकोट नगरपालिका	१४			

बाढी तथा पहिरो गई विपत परेमा कोरोना प्रकोको कारण कायम भएको विद्यमान Lock Down / Social Distancing को व्यवस्थाले उद्धार तथा राहत वितरणमा समस्या तथा दोहोरो जोखिमको अवस्था आउन सक्दछ । जसको लागि विगतको रणनीतिमा परिमार्जन गरी लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ । जसको लागि जिल्लामा विद्यमान स्रोतहरुको समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी परिचालनको आवश्यकता देखिन्छ । त्यसै गरी बाढी तथा पहिरोको कारण खानेपानी तथा अन्य संक्रमणको कारण अन्य सरुवा रोग हरु समुदायमा फैलन सक्ने तथा उद्धार तथा राहतमा खटिनेलाई समेत प्रभाव पार्न सक्ने जोखिम पनि उत्तिकै मात्रामा रहन्छ । विश्वव्यापी महामारीको रूपमा रहेका कोरोनाको जोखिम विश्लेषण गर्दा नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता-पूर्व) जिल्लामा रहेका सबै गाउँ पालिका तथा नगरपालिकाहरुमा कोरोनाको प्रभाव परेको छ । यो एक नयाँ प्रकारको भाइरस हो । यसको तिब्र संक्रमण दर रहेको र कुनै प्रकारको औषधिको उत्पादन नभएकोले सम्पूर्ण मानव समुदायलाई नै जोखिममा पारेको छ ।

विगत वर्षहरुमा विपद्दे समुदायमा पुऱ्याएको क्षति :

- गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा घरपालुवा जनावर, बालीनाली तथा अन्य सम्पत्ति वर्षेनी धेरैमात्रमा क्षति भएको ।
- बाढी प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा समुदायका घर तथा गोठमा क्षति भई मानवीय क्षति समेत भएको ।
- जमिनमा केही दिनसम्म पानी जमेको, सडक तथा पुलहरु आंशिक रूपमा क्षति भएको तर मर्मत सम्भार गरी केही दिनमा सञ्चालन हुने गरेको ।
- धारा, पाइपलाइन, चापाकल र इनारहरु पूर्ण रूपमा क्षति भई खानेपानी प्रभावित हुने गरेको ।
- व्यक्तिगत तथा सामुदायिक चर्पीहरु क्षतिग्रस्त हुनाका साथै सरसफाइका सामग्रीको अभाव हुने गरेको ।
- पारिवारिक खाना पकाउनका लागि इन्धनको अभाव हुने गरेको ।
- स्वास्थ्य संस्थामा औषधि तथा कर्मचारी अपर्याप्त भएको ।
- विद्यालयहरु आंशिक रूपमा क्षति भई फर्निचर, पठन-पाठनका सामग्री क्षति भएको, पठन-पाठन कार्य केही दिनसम्म अवरुद्ध हुने गरेको ।
- विपद्को समयमा बालबालिका, महिला, वृद्ध/वृद्धा, अशक्त तथा अपाङ्गहरुको संरक्षणका चुनौतीहरु वृद्धि हुने गरेको ।
- यातायात अवरुद्ध भएर उद्धार तथा राहत वितरणमा समस्या आउने गरेको ।

खण्ड-३

जिल्ला स्थित स्रोत, साधनको आँकलन

विभिन्न प्रकृतिका विपद्का घटनाबाट हुनसक्ने क्षतिलाई कम गर्न वा प्रकोपको सामना गर्न जिल्लाभित्र उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूको आँकलन गरी प्राप्त विवरणहरूलाई तालिकाबद्ध गरिएको छ ।

३.१. जिल्ला तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय, निकायहरू	उद्धार, तथा राहत सामग्रीहरू	भण्डारण स्थान
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा आ.व.२०७६/०७७ सम्मको बाकी रु. १०,००,०००/- मौज्जात रहेको र आवश्यकतानुसार केन्द्रबाट रकम निकाशा हुने । रबर बोट थान १, टेन्ट १० थान, लाइफज्याकेट ६ थान ।	कार्यालय परिसर भवनहरू
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	आपत्कालीन सामग्री, लाइफ ज्याकेट ३० थान, हेलमेट ६ थान, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति १०० जम्मा)	जिल्ला प्रहरी कार्यालय परिसर र इप्राका परिसर हरू
३	सशस्त्र प्रहरी बल, नं. ३१ गुल्म नवलपरासी व.सु.पू	आपत्कालीन सामग्री, लाइफ ज्याकेट १० थान, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ७५ जना,	स.प्र.बल नं. ३१ गुल्म,नवलपरासी व.सु.पू.
४	नेपाली सेना, नवलपुर	बोट, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ४६ जना,	नेपाली सेना, नवलपुर,
५	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र तनहुँ सम्पर्क कार्यालय, कावासोती	पशु उपचारका लागि औषधि व्यवस्था भएको, गाडी-१, मोटरसाइकल-१, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ८ जना	जिल्लामा मात्र
६	स्वास्थ्य कार्यालय	तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गर्न सकिने, गाडी-१, मोटरसाइकल-१, मानव स्वास्थ्यका लागि औषधिहरूको व्यवस्था भएको	स्वास्थ्य कार्यालय, कावासोती
७	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	गाडी-१, मोटरसाइकल-२, मानवस्रोत-१०, तारजाली-२७०	कार्यालय परिसर कावासोती
८	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ	मोटरसाइकल-१, मानवस्रोत, आपत्कालीन आश्रयका लागि विद्यालय भवन उपलब्ध गराउन सकिने ।	कार्यालय परिसर कावासोती
९	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन सम्पर्क एकाइ कार्यालय	गाडी-१, मोटरसाइकल-२, मानवस्रोत, पानी शुद्धीकरणका लागि स्वास्थ्य शिक्षा र औषधि आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गर्ने	कार्यालय परिसर कावासोती
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र सम्पर्क कार्यालय	मानवस्रोत-आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सक्ने	कार्यालय परिसर कावासोती
११	नेपाल रेडकस सोसाइटी, जिल्ला शाखा	मानवस्रोत-६ जना, कपडाहरू सेट, कम्बल भाडाँहरू, बाल्टिन मग (१०० थान), आकस्मिक कोषको व्यवस्था, स्टेचर ।	८ गाउँ पालिका तथा नगरपालिका
१२	पूर्वाधार विकास कार्यालय	गाडी २, मोटरसाइकल ३ मानवस्रोत आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने	कार्यालय परिसर
१३	उद्योग वाणिज्य संघ	आवश्यकता अनुसार सहयोग उपलब्ध गर्ने	
१४	सहमति	गाडी-१, मोटरसाइकल-१, मानवस्रोत-१२ जना, ६० मिटरको त्रिपाल-१५० रोल, वाटर कन्टेनर (१० लि)-३००० थान	सहमति बेयर हाउस

३.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धि योजना अन्तर्गत विषयगत क्षेत्रहरु

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्रहरु	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	प्रशासकीय अधिकृत आनन्द शर्मा भुसाल, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८४९१८००५८
२	खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र	प्र.ना.उ.श्री मोहन खाँड ठकुरी, जि.प्र.का.	९८५७०९०३३९
३	खाद्य सामग्री तथा व्यवस्थापन क्षेत्र	श्री मिरा चौधरी, कृषि ज्ञान केन्द्र	९८५५०५३२४८
४	आपत्कालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र	सभापति श्री मदनभक्त अधिकारी नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५५०६३८७०
५	खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन क्षेत्र	श्री महेन्द्र आचार्य, खानेपानी तथा सरसफाइ सम्पर्क कार्यालय	९८५७०६४२०६
६	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्र	डा.श्री सुनिल गौतम, मध्यविन्दु जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	९८४९८९९५४४
७	आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	ई. प्र., श्री कृष्णचन्द्र पोखरेल, शि.वि.स.ए.	९८५७०८७११९
८	संरक्षण क्षेत्र	स्थानीय तह प्रमुख वा अध्यक्षहरु	अनुसूची १६ मा छ

खण्ड-४

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

४.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

४.१.१. विपद् सम्बन्धी परिस्थिति :

विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

१. परिवहन र पहुँचमा कठिनाई,
२. प्रकोप प्रभावितको प्रारम्भिक विवरण प्राप्तमा कठिनाई,
३. स्रोतको पहिचान र व्यवस्थापनको समस्या,
४. संस्थागत समन्वयको अभाव,
५. सही तथ्याङ्क सङ्कलनमा कठिनाई,
६. राहत वितरणमा समस्या (जनशक्ति खर्च, ढुवानी खर्च र व्यवस्थापन खर्च),
७. राजनीतिक दलहरूको सहभागितामा समस्या ।

४.१.२. क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य :

सूचना संकलन एवं भण्डारका लागि उचित ढाँचा सहितको ठोस संयन्त्र स्थापना गर्ने, सूचना प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गर्ने तथा सूचनाहरूलाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा उपलब्ध गराई प्रभावकारी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य प्रणाली सुनिश्चित गर्ने ।

४.१.३. योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जिल्ला, गाउँपालिका तथा नगरपालिका तहमा सूचना तथा समन्वय समिति गठन गर्ने,
- विपद्को स्तर मूल्यांकन गरी तीनदेखि पाँच दिनभित्र बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-Cluster Initial Rapid Assessment /MIRA) गरी क्षति र पीडितहरूको विवरण तयार गर्ने,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सूचना प्रवाह सुनिश्चित गर्ने,
- प्राप्त सूचनालाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई उपलब्ध गराउने,
- विपद्को समयमा २४ घण्टा भित्र समन्वय बैठक बस्ने,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण गर्ने,
- आवश्यकतानुसार क्षेत्रीय र केन्द्रीय निकायमा सम्प्रेषण गर्ने ।

४.१.४ प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि (आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा)

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधी
१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ■ सूचना सङ्कलन र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने ■ सबै क्षेत्रगत कार्यसमूह (Cluster) लाई सक्रिय पार्ने ■ कार्य विभाजन गरी सबै क्षेत्रगत कार्यसमूह (Cluster) लाई जिम्मेवारी सुम्पने 	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	क) विपद् सुरु हुना साथ, ख) पहिलो हप्ता १ दिन विराएर, ग) दोस्रो हप्ता हप्तामा १ पटक ।
२	बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन <ul style="list-style-type: none"> ■ एकीकृत समूह गठन गरी बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गरी, विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्ने ■ पहिलो हप्तासम्म हरेक दिन सञ्चार माध्यमबाट समाचार प्रसारण गर्ने 	जि.वि.व्य.स.	३ देखि ५ दिन भित्र
२.१	सङ्कलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने	जि. स. स.	७ औं दिन भित्र
२.२	प्रतिवेदनका आधारमा कार्ययोजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	७ औं दिन भित्र

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधी
२.३	विषयगत समितिका सबै सदस्य तथा अन्य सरोकारहरूलाई निष्कर्ष उपलब्ध गराई जानकारी गराउने	जि.वि.व्य.स.	७ औं दिन भित्र
३	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल खोजतलास तथा उद्धार र राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	२४ घण्टा भित्र
४	जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा, क्षमता, उद्धार सामग्रीको समीक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स.	२४ घण्टा भित्र
५	स्रोतहरूको परिचालन गर्न क्षेत्रगत आपत्कालीन योजनाको समीक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स., क्षेत्रगत अगुवाहरू	१ हप्ताभित्र
६	जिल्लाको स्रोत पहिचान र परिचालन गरी नपुग स्रोतको लागि केन्द्रीय निकायमा माग गर्ने	जि.वि.व्य.स.को निर्णयानुसार प्रमुख जिल्ला अधिकारी	आवश्यकताअनुसार
७	क्षेत्रगत कार्यसमूहका कार्य प्रगतिको विवरण सङ्कलन तथा समीक्षा गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति	७-७ दिनमा
८	राहत वितरणलाई निर्विवाद बनाउन राजनीतिक दलहरूको अनिवार्य सहभागिता गराई सहयोग उपलब्ध गराउने	राजनैतिक दल (सहजीकरण)	नियमित
९	विपद्बाट विस्थापितहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने	जि.वि.व्य.स. (स्थानीय तहको सहयोगमा)	आवश्यकता अनुसार
१०	विपद् व्यवस्थापनको लागि लाग्ने प्रशासनिक खर्चको व्यवस्था गर्ने	संघिय सरकार, प्रदेश सरकार स्थानीय सरकार	आवश्यकता अनुसार
११	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई जि.वि.व्य.स., को सूचना केन्द्रको रूपमा समेत स्थापित गराउने	जिल्ला समन्वय समिति	नियमित
१२	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने, सुधारका लागि पृष्ठपोषण लिने दिने, प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई वितरण गर्ने	जि.वि.व्य.स.	नियमित रूपमा

४.१.५. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (सङ्कटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्व तयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था		
१.१	समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने (सबै क्षेत्रको सहभागितामा पूर्वतयारी सम्बन्धी छलफल गर्ने)	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.२	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, भूमिका र जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.३	साभेदार निकायहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.४	सबै क्षेत्रको स्रोत र क्षमताको नक्साङ्कन गर्ने	कार्यदल	जेठको दोस्रो हप्ता
१.५	विपद् सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति	नियमित
१.६	समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने	जि.वि.व्य.स.	प्रत्येक महिना
२	बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)		
२.१	विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्नको लागि एकीकृत समूह गठन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता

क्र.सं.	पूर्व तयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधि
२.२	विवरण सङ्कलनका लागि फारम तथा निर्देशिका तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता
२.३	एकीकृत समूहलाई बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको दोस्रो हप्ता
२.४	सङ्कलित जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
२.५	प्राप्त जानकारी/तथ्याङ्कलाई निरन्तर अद्यावधिक गर्ने	कार्यदल	निरन्तर
३	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्न समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	आवश्यकता अनुसार
४	आधाररेखा जानकारी (Baseline Information) का लागि अन्य स्रोतबाट तथ्याङ्क सङ्कलन		
४.१	विपद्जन्य गाउँपालिका सँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी / तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने	जि.वि.व्य.स. र कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
४.२	सङ्कटासन्न क्षेत्रको नक्सा तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स. र कार्यदल	जेठको दोस्रो हप्ता
५	जिल्लास्तरमा आपत्कालीन कोषको पुनरावलोकन गरी कोषको स्थापना र व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने	जि.वि.व्य.स.	नियमित
६	प्रकोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयार गरी वितरण गर्ने र स्थानीय एफ. एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका सूचना तथा जानकारी प्रसारण गराउने	जिल्ला समन्वय समिति सूचना केन्द्र, पत्रकार	निरन्तर
७	जिल्लास्थित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई प्रकोप पश्चात् तत्कालीन मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने राहत सामग्रीको अग्रिम सञ्चय गरी भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने ।	जि.वि.व्य.स.	नियमित
८	विपद्बाट विस्थापितहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्न परिचय पत्रको छपाइ गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठको दोस्रो हप्ता
९	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रमा विपद् सूचना केन्द्रको कार्य गर्न थप एकजना जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाख
१०	पूर्वसूचना (Early Warning System) प्रणालीका लागि जोखिमयुक्त वडा कार्यालय तथा गाउँपालिकामा माइक, साइरन आदिको व्यवस्थापन गर्न जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, नगरपालिका तथा सहयोगी संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	श्रावणको अन्तिम हप्तासम्म
११	जोखिमयुक्त गाउँपालिका, नगरपालिकाहरूको स्थानीय स्तरमा प्रकोप व्यवस्थापन समिति गठन गरी पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि तथा जनचेतनामुखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, नगरपालिका र सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने	जि.वि.व्य.स.	श्रावणको अन्तिम हप्ताबाट नियमित

४.१.५. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठकको आयोजना	वटा	८	५५००	४४०००
२	जिल्ला स्थित सबै सरोकारवालाको स्रोत र क्षमताको नक्साङ्कन	पटक	१	५५००	५५००
३	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी विवरण सङ्कलन गर्न फारम तथा निर्देशिका तयारी	वटा	३००	११	३३००
४	एकीकृत समूहलाई बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी तालिमको आयोजना	जना	३०	१६५०	४९५००
५	एकीकृत समूहबाट बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन		१	११००००	११००००
६	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयारी र वितरण		१	२७५००	२७५००

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
७	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन		१	११००००	११००००
८	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न कम्तीमा ४ महिनाको लागि थप १ जना जनशक्तिको व्यवस्थापन		१	९६८००	९६८००
९	विपद् जान सक्ने गाउँपालिका, नगरपालिकासँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन (गाउँपालिका, नगरपालिकासँग समन्वय गरी सञ्चालन गर्ने)		१	५५००	५५००
१०	सडटासन्न क्षेत्रको नक्सा तयारी		१	३३००	३३००
११	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयारी	संख्या	५०००	२२	११००००
१२	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न स्थानीय एफ. एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोप सम्बन्धी सूचना प्रकाशन र प्रसारण (५ महिनासम्म)	पटक	२५	१६५०	४१२५०
१३	विपद्बाट विस्थापित भएकाहरूलाई वितरण गर्न परिचय-पत्रको छपाइ	वटा	२०४२	२२	४४९२४
१४	पूर्वसूचना प्रणाली (Early Warning System) का लागि जोखिमयुक्त गाउँपालिका, नगरपालिकामा माइक, सिडिएमए टेलिफोन, भण्डा, बाढी संकेत खम्बा (Flood Marker Pillar), साइरन आदिको व्यवस्थापन	न.पा. / गा.पा.	८	५३६२५	४२९०००
१५	विपद् व्यवस्थापनका लागि प्रशासनिक खर्च			११००००	११००००
	जम्मा				११९०५७४

४.२. खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- भवनहरू क्षति भई व्यक्तिको अवस्था पत्ता नलाग्नु वा पुरिनु,
- बस्ती डुबान वा भवनहरू भत्किएर प्रभावित हुनु,
- विपद् प्रभावित माथि हिंसा र अन्य आपराधिक गतिविधिहरू बढ्नु,
- जोखिमपूर्ण अवस्थाका महिला, बालबालिका तथा असहाय वर्गको स्थिति अझै दुःखदायी हुनु,
- अति आवश्यक सरसामानको आपूर्तिमा अवरोध आउनु ।

मुख्य उद्देश्य :

विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूलाई शीघ्रतिशीघ्र उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थानसम्म पुर्याउनु ।

४.२.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि (विपद्को अवधिमा)

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	समन्वय र व्यवस्थापन (बस्ती डुबान र घरहरू भत्केको खबर प्राप्त हुनासाथ)		
	खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने		
	घटनास्थलतर्फ खोजतलास तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने		
	अपरेसन सेन्टरको स्थापना गर्ने	सुरक्षा निकाय,	विपद्को खबर प्राप्त भएदेखि स्थिति सामान्य नभएसम्म
	सम्बन्धित इलाकाको सुरक्षा गर्ने	राजनीतिक दल,	
	प्रभावित स्थलको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने	रेडक्रस	
	सुरक्षित स्थानको पहिचान र उद्धारको प्रक्रिया जारी राख्ने		
	अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने		

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
२	खोजतलास, उद्धार र सुरक्षा कार्य	सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दलहरू, रेडक्रस	विपद्को खबर प्राप्त भएदेखि स्थिति सामान्य नभए सम्म
	डुबेका तथा भत्केका घरहरूको पहिचान गर्ने		
	स्थानीय बासिन्दासँग समन्वय गरी खोजी कार्य गर्ने		
	अशक्त अवस्थामा फेला परेका व्यक्तिहरूको उद्धारलाई प्राथमिकता दिने		
	बहुमूल्य सामानको उद्धार र सुरक्षा गर्ने		
	हराएका व्यक्तिहरूको खोजतलास गर्ने		
डुबान कम गर्ने उपाय अवलम्बन गर्ने			
३	प्रभावित स्थलका पीडितप्रति हिंसा र अपराधिक घटना नियन्त्रण	सुरक्षा निकाय	परिस्थिति सामान्य नभएसम्म
	प्रभावित स्थलका जिम्मेवार व्यक्तिसँग समन्वय गर्ने		
	सुराकी परिचालन गर्ने		
	घटना स्थलमा प्रवेश गर्ने र बाहिर जाने बाटो नियन्त्रण गर्ने		
	सडकेत व्यक्ति/शंकास्पद व्यक्तिसँग सोधपुछ गर्ने		
	व्यक्ति पक्राउ/सामान बरामद गर्ने		
कानूनी कारवाही र उपचार सुनिश्चित गर्ने ।			
४	महत्वपूर्ण आवश्यक स्रोत/साधनको उपलब्धता यकिन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	आवश्यकता अनुसार
५	पानीमा डुबेका, घाइते भएका, अशक्त अवस्थामा फेला परेका आदिलाई संयुक्त स्वास्थ्य टोली (स्वास्थ्य कार्यालय, रेडक्रस, सुरक्षा निकाय र अन्य) परिचालन गरी प्राथमिक उपचार गराउने	संयुक्त स्वास्थ्य टोली	निरन्तर
६	राहत सामग्री वितरण कार्यमा अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	सुरक्षा निकाय र अन्य गैसस	निरन्तर
७	कार्यक्रमको अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धित निकायहरूमा पेश गरी जानकारी गराउने	सुरक्षा निकाय र अन्य गैसस	हप्तामा १ पटक
८	अभिलेख तयार गर्ने		
	क. उद्धार गरिएका व्यक्ति /अवस्था	सुरक्षा निकाय	नियमित
	ख. बस्तीको डुबानको स्थिति	सुरक्षा निकाय	नियमित
	ग. बेपत्ता /मृत्यु भएको विवरण	सुरक्षा निकाय	नियमित
	घ. चौपायाको अवस्था	सुरक्षा निकाय	नियमित
ड. सम्पत्ति नोक्सानको विवरण	सुरक्षा निकाय	नियमित	

४.२.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सडकटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धारको लागि परिचालन हुने सुरक्षा फौजको एकिकन गरी व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
२	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा वैकल्पिक योजना बनाउने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
३	प्रभावित स्थानबाट उपलब्ध हुने जनशक्ति, स्रोतसाधनको नक्साङ्कन गर्ने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
	क) प्रकोप व्यवस्थापन बचत तथा आय आर्जन		
	ख) स्वयंसेवकहरू		
	ग) तालिम प्राप्त व्यक्ति, डुङ्गा र पौडीबाज		
४	उद्धार कार्यमा खटिँदा अपनाउनु पर्ने सावधानी र उद्धारको तरिका बारेमा सरोकारवालालाई पूर्वतयारी तालिम सञ्चालन गर्ने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना

क्र.स.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
५	उद्धार कार्यका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (डुङ्गा, लाइफ जाकेट, डोरी, ट्यूब, सवारीसाधन, कार्य सम्पादनको लागि आवश्यक सामग्री)	जि.वि.व्य.स., स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	५० प्रतिशत उपलब्ध भइसकेको, थपको लागि जिल्ला विपद् प्रतिकार्य समिति सँग समन्वय भइरहेको
६	सूचना संजालको व्यवस्था गर्ने		जेठ महिना
	क. सुरक्षा निकायको र प्रभावित स्थानको आवश्यक पर्ने टेलिफोन नं. एकीन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठ महिना
	ख. सुरक्षा निकायको सञ्चार उपकरण	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
	ग. सुरक्षा निकायको POC	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
	घ. समुदायको सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
७	सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने		जेठ महिना
	क. प्रभावित क्षेत्रका विद्यालय, वडा कार्यालय र गाउँपालिका भवनहरू	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
	ख. सेल्टर भवनहरू	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
८	प्रारम्भिक मानवीय प्रतिकार्य		
	क. फस्ट एड, किट र नर्सिङ सहायकको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा फौज	नियमित
९	अपराध नियन्त्रण कार्य		
	क. सचेतनाको कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	सुरक्षा फौज / स्थानीय जनशक्ति	वैशाख
	ख. बाटो पहिचान तथा नियन्त्रण गर्ने	सुरक्षा फौज / स्थानीय जनशक्ति	वैशाख देखि नियमित
	ग. आपत्कालीन सहयोगका आचारसंहिता निर्माण गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाख
१०	सम्झौता गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठ देखि श्रावण
	क. सवारी साधन / स्थानीय डुङ्गा		
	ख. स्थानीय स्वयंसेवकको परिचालन		
	ग. सुरक्षित स्थानको प्रयोग		
११	उद्धार तथा उपचारको पूर्वाभ्यास गर्ने	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस	भाद्र महिना
१२	विपद् उच्च जोखिम वडा कार्यालय र गाउँपालिकामा पूर्वसूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	फाल्गुन, चैत्र

४.२.३. खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	खोज तथा उद्धार क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना	वटा	१५	२२०	३३००
२	अप्रेसन सेन्टरको स्थापना	वटा	५	३३०००	१६५०००

३	स्वास्थ्य टोली परिचालन	वटा	५	११०००	५५०००
४	सवारी साधनको लागि इन्धन			२७५०००	२७५०००
५	लाइफ ज्याकेट	वटा	५०	४४००	२२००००
६	डुङ्गा	वटा	१०	४४०००	४४००००
७	मोटर बोट	वटा	१	११००००	११००००
८	डोरी मोटो	मिटर	२०००	१६.५	३३०००
९	ट्युब	वटा	२५	३३०	८२५०
१०	सर्च लाइट	वटा	५	११००	५५००
११	क्याराभेना हुक	वटा	५०	१६५	८२५०
१२	स्ट्रेचर	वटा	२६	२७५०	७१५००
१३	विभिन्न सामग्रीहरू (बेल्ला, कोदालो, बन्चरो, खुकुरी)	सेट	१००	१६५०	१६५०००
१४	मानवीय सेवाबारे सुरक्षाकर्मी तथा अन्यलाई १ दिने अनुशिक्षण			११०००	११०००
१५	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी तालिम तथा पूर्व अभ्यास	जना	१००	११००	११००००
	अनुमानित जम्मा				१६,८०,८००.००

४.३. खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- परिवारको खाद्य आपूर्तिमा कमी, खाद्यान्नमा घट्टो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालय खाना कार्यक्रमजस्ता अन्य खाद्यान्नसम्बन्धी कार्यक्रममा अवरोध आउने कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा खाद्य असुरक्षाले गंभीरता सिर्जना गर्ने
- सम्पत्तिमा क्षति, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीति (Coping Strategy) मा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको तीव्र खाद्य असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य : प्रभावित व्यक्तिको लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य : जीवन रक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival Strategy) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्न खाद्यसम्बन्धी पर्याप्त स्रोत उपलब्ध गराउने ।

४.३.१. आपत्कालीन प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि: विपद्को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
१	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना <ul style="list-style-type: none"> जानकारी सङ्कलन गर्न परिस्थिति विश्लेषण गर्न 	खाद्य क्षेत्र प्रमुख र खाद्य क्षेत्र	विपद् आएपछि तुरुन्तै, पहिलो हप्तासम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा १ पटक
२	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	खाद्य क्षेत्र	निरन्तर
३	विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	पहिलो दिन
४	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	खाद्य क्षेत्र	विपद् आएको ३ देखि ५ दिनभित्र
४.१	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सरोकारवाला सबैलाई उपलब्ध गराउने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
५	तयारी खाना वितरणका लागि कार्ययोजना तयारी बैठकको आयोजना गर्ने	खाद्य क्षेत्र	२४ घण्टाभित्र

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
६	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको वितरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
७	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि पहिलो ७ दिनसम्मको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने (चाउचाउ, चिउरा, भूजा, बिस्कुट, भेली, नुन)	खाद्य विषयगत समिति, जि.वि.व्य.स. खोज तथा उद्धार समिति, रेडक्रस	पहिलो दिनदेखि ७ दिनसम्म
८	आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्था र भण्डारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
९	वितरण केन्द्रको पहिचान गरी निर्धारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
१०	खाद्य सामग्रीको वितरणको लागि सूचना प्रवाह गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
११	मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार, खाद्य सामग्री वितरण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	खाद्य क्षेत्र, जि.वि.व्य.स., खोज तथा उद्धार समूह, रेडक्रस	८ औं दिनदेखि ३० दिनसम्म
१२	खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउन भएका प्रयासहरूको बारेमा जिदैप्रउसलाई जानकारी दिने	खाद्य क्षेत्र	हरेक १ हप्तामा
१३	आवश्यकता, उपलब्धता तथा रिक्तताको यथार्थ विवरण संकलन गरी सबैलाई प्रतिवेदनका माध्यमबाट सूचीत गर्ने	खाद्य क्षेत्र	नियमित
१४	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिना देखि ५ वर्षमुनिका बालबालिका, वृद्ध/वृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहार वितरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार, नियमित
१५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन चेक लिस्ट तयार गर्ने, अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	खाद्य क्षेत्र	हप्तामा १ पटक
१६	जानकारीका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	प्रत्येक हप्ता

४.३.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठक : ■ बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	वैशाख महिनाबाट
२	अन्य क्षेत्रसँग मिलि बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालनका लागि खाद्य क्षेत्रगत समितिका सदस्यहरूलाई MIRA को तालिम प्रदान गर्ने	खाद्य क्षेत्र	वैशाख महिना
३	तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्धता सम्बन्धी सबै संस्थासँग भएको मौज्दात विवरण सङ्कलन गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख र खाद्य क्षेत्र	जेठ मसान्तसम्म
४	तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्ध गराउन सक्ने व्यक्ति तथा व्यवसायीसँग इच्छापत्र साथै दरभाउ पत्रको माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
५	खाद्य सामग्रीको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि गुणस्तर तथा नापतौल विभाग र खाद्य प्राविधिकसँग समन्वय गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
६	खाद्य सामग्री भण्डारणका लागि स्थान तथा गोदामको छनौट, साथै ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
७	खाद्य सामग्री वितरणका लागि विभिन्न संस्थासँग समन्वय गरी स्वयंसेवकहरूको छनौट गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	असार मसान्तसम्म
८	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने तयारी खानाको व्यवस्था गरी भण्डारण गर्ने (चाउचाउ, चिउरा, भूजा, बिस्कुट, भेली)	खाद्य क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
९	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	खाद्य क्षेत्र	असार मसान्तसम्म

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१०	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिना देखि ५ वर्ष मुनीका बालबालिका, वृद्ध/वृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहारको व्यवस्था गर्न भण्डारणको लागि व्यवस्था गर्ने	खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
११	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको तयारी गरी छपाइ गर्ने	जि.वि.व्य.स., खाद्य क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
१२	अनुगमन टोली निर्माण गरी अनुगमन फाराम तयार गर्ने	खाद्य क्षेत्र	जेठको दोस्रो हप्ता
१३	अनुगमन टोलीलाई अभिमुखीकरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	जेठको दोस्रो हप्ता

४.३.३. खाद्य क्षेत्रका लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठकको आयोजना	वटा	१५	२२०	३३००
२	तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्ध गराउन सक्ने व्यक्ति तथा व्यवसायीसँग इच्छापत्र साथै दरभाउपत्रको माग	पटक	१	११०००	११०००
३	खाद्य सामग्री भण्डारणका लागि गोदाम घरको व्यवस्था	महिना	३	५५००	१६५००
४	खाद्य सामग्री हुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन	पटक	४	११०००	४४०००
५	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको छपाइ (परिचय पत्र सँग तादात्म्यता कायम हुने गरी)	सङ्ख्या	२०४२	११	२२४६२
६	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने तयारी खानाको व्यवस्था (विस्थापित १२२४९ जनाको लागि १ हप्तासम्म)				
६.१	चाउचाउ (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	८५७४३	२२	१८८६३४६
६.२	चिउरा (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३०० ग्रामका दरले)	केजी	२५७२३	३८.५	९९०३३५.५
६.३	भुजा (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १०० ग्रामका दरले)	केजी	८५७४	६६	५६५८८४
६.४	विस्कुट (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	८५७४३	११	९४३१७३
६.५	भेली (प्रतिहप्ता प्रतिव्यक्ति ५०० ग्रामका दरले)	केजी	६१२५	६६	४०४२५०
६.६	नुन (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्रामका दरले)	केजी	४२८	२२	९४१६
७	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन (१२२४९ जनाको लागि ३ हप्तासम्म)				
७.१	चामल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम)	क्विन्टल	११५८	४४००	५०९५२००
७.२	दाल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम)	क्विन्टल	१५४	१४३००	२२०२२००
७.३	तेल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि)	लिट्र	७७९६	१४३	११०३३८८
७.४	नुन (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम)	केजी	१२८६	२२	२८२९२
७.५	मसला (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्रामका दरले)	केजी	१२८६	१९२.५	२४७५५५
८	वितरकको लागि पारिश्रमिक (१ महिना)	जना	५	११०००	५५०००
९	अनुगमन फारम तयारी		१	५५००	५५००
१०	अनुगमन टोलीलाई अभिमुखीकरण		१	११००	११००
	जम्मा				१३६३४९०२.००

४.४. आपत्कालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- विस्थापित परिवारलाई कम्तीमा १ महिनाको लागि आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार),
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र विभिन्न किसिमले असहाय मानिस (अपाङ्ग) हरूको विस्थापन सहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, पुलिस चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबाव,
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- आवास : सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीयस्तरको बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा आफैँ व्यवस्थापन (Self-Management) प्रक्रिया अपनाउन जोड दिइने छ,
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन : प्राकृतिक विपद्का कारणले घरबारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तर उठाई शिविरहरूमा जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूका लागि छाना भएका पर्याप्त ठाउँ उपलब्ध गराउने,
- जल-वायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा उपलब्ध गराउने,
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि आवश्यक सामग्रीहरू जस्तै साबुन आदिको व्यवस्था गरी मानवीय मर्यादा तथा कल्याणका लागि न्यूनतम औजारहरूमा पीडित परिवारहरूको पहुँच पुर्याउने ।

४.४.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयअवधि
१	आपत्कालीन विषयगत समितिको समन्वय बैठक ● जानकारीको सङ्कलन ● परिस्थितिको विश्लेषण	पूर्वाधार विकास डिभिजन कार्यालयको नेतृत्वमा सम्बन्धित सबै सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	तत्काल, विपद् आएको २ घण्टा भित्र, पहिलो ७ दिनसम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा १ पटक
२	कार्यदललाई परिस्थिति विश्लेषणका लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने	विषयगत प्रमुख	४ घण्टाभित्र
२.१	अवस्था विश्लेषण गरी ल्याएको प्रतिवेदन अनुसार तत्काल बैठक बस्ने र कार्ययोजना बनाउने	विषयगत प्रमुख, सम्बन्धित विषयका सदस्यहरू	१२ घण्टाभित्र
३	विस्थापितहरूलाई पूर्व निर्धारित स्थानमा बासको व्यवस्था मिलाउने, आश्रयस्थल (Shelter) निर्माणको लागि सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	विषयगत प्रमुख, स्थानीय कार्यकर्ता, कार्यदल	१२ घण्टाभित्र
४	बाँकी विस्थापितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा त्रिपालको व्यवस्था गरी अस्थायी बसोबास गराउने	क्षेत्र प्रमुख, स्थानीय कार्यकर्ता, कार्यदल	१२ घण्टाभित्र
५	गैरखाद्य सामग्री तत्काल, विपद् प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने र वितरण गर्ने (वितरण गर्दा परिवार सङ्ख्या, लिङ्ग र उमेरका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी लक्षित वर्गलाई विशेष ध्यान दिने)	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	१२ घण्टाभित्र

६	अन्य विषयगत समिति (खानेपानी, स्वास्थ्य, शिक्षा, सुरक्षा निकाय, सम्बन्धित INGOs, NGOs सँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रको प्रमुख र रेडक्रस	२४ घण्टाभित्र
७	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि ५ दिनभित्र
७.१	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाबाट आएको सूचनाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	७ दिनभित्र
७.२	प्रतिवेदनलाई जि.वि.व्य.स.र अन्य क्षेत्रका प्रमुखहरूलाई उपलब्ध गराउने	सम्बन्धित क्षेत्रको प्रमुख	७ दिनभित्र
८	उद्धार गरिएका पीडितहरूलाई आवासस्थलमा बुझ्ने र दर्ता गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकता अनुसार, नियमित
९	परिस्थिति समीक्षा/मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	कार्यदल	प्रत्येक हप्ता
१०	आवासको निरीक्षण र अनुगमन	कार्यदल	प्रत्येक हप्ता
११	विस्थापितहरूलाई पूनःस्थापना/पूनःनिर्माण कार्यका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, समुदाय, राजनैतिक कार्यकर्ता	१ महिनामा
१२	प्रतिवेदन तयार गरी छलफलका लागि वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, कार्य दल	१ महिनापछि

४.४.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयअवधि
१	सरोकारवालासँग समन्वयात्मक बैठकको आयोजना गरी बैठकलाई निरन्तरताका लागि मिति तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	वैशाख
२	पूर्व तयारीका लागि कार्यदल गठन (नाम, ठेगाना, सम्पर्क नं. समेत)	क्षेत्र प्रमुख, सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	वैशाख दोस्रो सम्म
३	जिल्ला तथा स्थानीय सरोकारवालाको क्षमता तथा स्रोत नक्सांकन गर्ने	कार्यदल	वैशाख तेस्रो हप्तासम्म
४	स्थानीयवासीको प्रतिकार्यमा गठित कार्यदलले सुरक्षित स्थान तथा आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने	कार्यदल	वैशाख तेस्रो हप्तासम्म
५	स्रोतको कमी मापन गरी सोको पूर्तिको लागि सरोकारवालासँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने	कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
६	राष्ट्रिय सरोकारवालासँग परिस्थिति विश्लेषण र स्रोत उपलब्धता बारे बैठक बसी छलफल गर्ने	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
७	सुरक्षित गोदामको पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्ने	कार्यदल	जेठ दोस्रो हप्तासम्म
८	गोदामको सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, सुरक्षा निकाय	समान भण्डारण गर्नु १ हप्ता अघि
९	विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा सामुदायिक आश्रय स्थलको निर्माण गर्ने	क्षेत्रका सदस्यहरू, SAHAMATI	चैत्र, वैशाख
१०	आवासका सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्री वितरणका लागि आवश्यक यातायातको पहिचान तथा व्यवस्थापनका साथै स्वयंसेवकको पहिचान गरी तालिम दिने	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	जेठ तेस्रो हप्तासम्म
११	परिचालित स्वयंसेवकको दुर्घटना विमा तथा जीवन विमाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुरोध गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	जेठ तेस्रो हप्तासम्म
१२	गोदाम घरको नियमित अनुगमन, निरीक्षण र रेखदेख गर्ने	कार्यदल, सुरक्षा निकाय, जि.वि.व्य.स., रेडक्रस	नियमित
१३	कार्यदलले DDRC मा नियमित प्रतिवेदन दिने	कार्य दल	प्रत्येक महिनामा

४.४.३. आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२२०	३३००
२	सामग्री भण्डारणका लागि गोदाम घर भाडामा लिने	महिना	३	५५००	१६५००
३	गोदाम घरको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि कर्मचारी व्यवस्था	महिना	३	५५००	१६५००
४	विस्थापित परिवारका लागि आश्रय स्थलको निर्माणका लागि पारिश्रमिक	वटा	१९१५	१६५	१०५३२५०
५	आश्रय स्थलको निर्माणका लागि बाँस, डोरी खरिद	वटा	१९१५	२७५	५२६६२५
६	विस्थापित परिवारका लागि किचन सामग्री (बाल्टिन, जग, थाल, कचौरा, डाँडु, पनियो, बाटा, डेक्की, कराई, गिलास, चूलो, दाउरा)	सेट	२०४२	३३४४	६८२८४४८
७	विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्न त्रिपालको खरिद	थान	१९१५	२७५०	५२६६२५०
८	विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्न ओडने ओछ्याउने कपडा (कम्बल ३, मेटिक्स ३) खरिद	सेट	२०४२	३३००	६७३८६००
९	दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कपडा (भोटो, भेष्ट, सुरुवाल, ब्लाड्केट, टोपी, पेन्टी)	सेट	४८९	८८०	४३०३२०
१०	दुई देखि पाँच वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कपडा (ब्लाड्केट, टोपी, पेन्टी)	सेट	११०३	७७०	८४९३१०
११	गर्भवती तथा स्तनपान गराई रहेकी महिला (पेटीकोट, ब्लाउज, पछौरा, सारी, पेन्टी)	सेट	३०७	१४०३	४३०५६७.५
१२	गर्भवती महिला (सुत्केरी सामागी)	सेट	१४१	४९५	६९७९५
१३	वृद्ध/वृद्धा तथा विभिन्न किसिमले अपाङ्गता भएका विस्थापित महिलालाई १ सेट कपडा (पेटीकोट, ब्लाउज, पछौरा, सारी, चप्पल)	सेट	१८४१	१४०३	२५८२००३
१४	वृद्ध/वृद्धा तथा विभिन्न किसिमले अपाङ्गता भएका विस्थापित पुरुषलाई १ सेट कपडा (दौरा, सुरुवाल, टोपी, गम्छा, चप्पल)	सेट	१८३४	१२६५	२३२००१०
१५	ढुवानीको व्यवस्थापन			११०००	११०००
१६	स्वयंसेवकहरूलाई पारिश्रमिक	जना	५	५५००	२७५००
१७	स्वयंसेवकहरूलाई तालिम	जना	५	११००	५५००
१८	स्वयंसेवकको दुर्घटना विमा	जना	६	१८७०	११२२०
१९	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन तयारी			११०००	११०००
	जम्मा				२७१९७६९८.००

४.५. खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- विपद्को कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरुद्ध हुने गरी इनारहरू दूषित हुने र डुब्ने,
- वातावरण दूषित हुने गरी शौचालयहरू भरिने,
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दूषित वातावरणले गर्दा भाडा तथा हैजा फैलिन जोखिम बढ्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित परिवारहरूको जीवनयापन सुचारु गर्न अत्यावश्यक खानेपानी, स्वास्थ्य तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित न्यूनतम सेवाहरू सुनिश्चित गर्ने र यिनिहरूसँग सम्बन्धित रोगव्याधहरू फैलिन नदिन उपयुक्त रोकथामका उपाय समेत अपनाउने । साथै समाजमा रहेका जातीय समूहहरूबीच सद्भाव कायम हुने गरी आश्रयस्थलमा उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा-सुगंध (Cleanliness) कायम गर्न सचेतना बढाइएको र तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

४.५.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद् (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	WASH क्षेत्रको समन्वय बैठक: <ul style="list-style-type: none"> सूचना सङ्कलन तथा परिस्थिति विश्लेषण कार्य तथा जिम्मेवारी बाँडफाड सहयोगी संस्थाको पहिचान Cluster सदस्यहरू बीच सम्झौता गर्ने Gap विश्लेषण गर्ने 	WSSDO, Cluster Members	पहिलो विपद् आएको २४ घण्टा भित्र, दोस्रो पहिलो साता १ दिन विराएर, तेस्रो : दोस्रो हप्तामा १ पटक
२	विपद्बाट भएको क्षति बारे सूचना सङ्कलन गरी आवश्यकताको विश्लेषण गर्ने	WSSDO, Cluster members	३ दिन भित्र
३	WASH Cluster सदस्यहरूले आआफ्नो माथिल्लो निकायमा Gap को जानकारी गराई प्रतिकार्यको लागि अनुरोध गर्ने	WASH Cluster members	३ दिन भित्र
४	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	WSSDO, Cluster members	३ दिन भित्र
५	MIRA विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	WASH Cluster	५ दिन भित्र
६	खानेपानी शुद्धीकरणका सामान वितरण गर्ने <ul style="list-style-type: none"> १० र २० लिटरका बाल्टीन १/१ वटा १ लि.को जग १ पिउस (पहिलो १ हप्ता) वाटर गार्ड (१ हप्तापछि) 	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र
७	पानी शुद्धीकरण गर्ने तरिका सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र
८	विस्थापितहरूलाई प्रति परिवार एक सेट हाईजिन किट (हर्पिक, ब्रस, फिनेल, बाल्टिन, मग) उपलब्ध गराउने र अभिमुखीकरण गर्ने ।	WASH Cluster	१० दिन भित्र
९	विस्थापितहरूको लागि WASH का सुविधाको निर्माण तथा मर्मत कार्य <ul style="list-style-type: none"> २० महिलाको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण ५० पुरुषको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण महिला, बालबालिका विस्थापितलाई स्नान गृह निर्माण पहाडको लागि पोलिथिन पाइप फिटिङ्ग गर्ने तराई र भित्री मधेशको लागि आवश्यकता अनुसार हेण्ड पाइप जडान गर्ने पुराना चर्पी तथा हाते कलको मर्मत गर्ने (पूर्वाधार स्थापना गर्दा अपाङ्ग, महिला, बालबालिका, पुरुष सबैलाई पायक र सहज हुने गरी प्रतिकार्य व्यवस्था मिलाउने)	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र दोस्रो हप्ता भित्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१०	सरसफाइ प्रवर्द्धन कार्यक्रम सन्चालन <ul style="list-style-type: none"> विस्थापित शिविर क्षेत्रको निर्मलीकरण फोहरमैला व्यवस्थापन सरसफाइ समिति गठन सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बद्ध सामग्री वितरण स्वयंसेवक परिचालन सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना (माइकिङ्ग, सडक नाटक) 	WASH Cluster	१ हप्ता देखि नियमित
११	व्यक्तिगत तथा सामूहिक सरसफाइ र सरुवा रोगको महामारी (जस्तै: भाडापखाला) सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य र सरसफाइ सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	WASH Cluster	दोस्रो हप्ता देखि
१२	प्रभावित विद्यालय, मदरसा, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पी र पानीका कलहरूको मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याउने	WASH Cluster	तेस्रो हप्ताबाट
१३	अन्य क्षेत्र र समुदायसँग छलफल र समन्वय गरी पृष्ठपोषण लिई सुधार गर्ने	WASH Cluster	दोस्रो हप्ताबाट नियमित
१४	वास क्षेत्रको नियमित बैठकको प्रतिवेदन तयार गरी वितरण गर्ने	WASH Cluster	प्रत्येक हप्ता
१५	अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने	WASH Cluster	lgoldt

४.५.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि सडककालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
१	डब्लुज क्लस्टरको नियमित बैठक : <ul style="list-style-type: none"> बैठकको निरन्तरताको लागि निर्णय वास क्लस्टरको संस्था र सदस्य पहिचान हरेक संस्थाको सम्पर्क व्यक्ति पहिचान गर्ने हरेक संस्थाको स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने 	WSSDO/सिडियम	वैशाखदेखि आश्विनसम्म र आवश्यकता अनुसार
२	खानेपानी तथा सरसफाइका पूर्वाधारसम्बन्धी उच्च जोखिममा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा रहेका समुदाय, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी र संभावित स्थानान्तरण गर्ने क्षेत्रको अवस्था अध्ययन गरी कार्ययोजना तयार गर्ने ।	WSSDO/ DTO/CDM	मंसिरदेखि फाल्गुनसम्म
३	विभिन्न संस्थासँग भएको खानेपानी तथा सरसफाइ सामग्रीको मौज्दात विवरण सडकलन गर्ने	WSSDO/ WASH Cluster	असार
४	वास सम्बन्धी विभिन्न तहमा दक्षता भएका व्यक्ति र संस्थाहरूको रोस्टर तयार गर्ने	Wash Cluster / CDM	फाल्गुन / चैत्र
५	मिरा सम्बन्धी तालिम र कार्य सञ्चालन: <ul style="list-style-type: none"> मिराको फाराम नेपालीमा तयार गर्ने वास क्लस्टरका सबैलाई र विपद्बाट उच्च प्रभावित गाविसका स्वयंसेवक कर्मचारीलाई मिरासम्बन्धी तालिम दिने 	WASH Cluster	वैशाख
६	खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माणका लागि लागत अनुमान गर्ने	WASH Cluster/Unicef	माघ फाल्गुन
७	खानेपानी तथा सरसफाइसम्बन्धी स्थानीय स्रोत साधन तथा सीप परिचालन गर्न महिला, बालबालिका तथा अपाङ्ग सबैको लागि योजना बनाउने ।	WASH Cluster/Unicef	माघ फाल्गुन
८	वाढी प्रभावित गाविसमा भएका हाते कलहरूलाई अरलो बनाउने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	फाल्गुन

क्र.सं	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
९	वाढी प्रभावित गाविसमा सुरक्षित विऊ भण्डारण स्थलको निर्माण गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
१०	वाढी प्रभावित गाविसमा अग्लो पारिएका चर्पीहरू निर्माण गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
११	वाढी प्रभावित गाविसमा नालाहरूको निर्माण तथा मर्मत गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
१२	अति आवश्यक खानेपानी तथा स्वास्थ्य सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीहरूको जगेर्ना गरी भण्डारण गर्ने	WASH Cluster/Unicef	जेठ असार
१३	WASH Cluster का सदस्य तथा ग्रामीण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी तालिम दिने	WSSDO, CDM, Unicef	जेष्ठ
१४	व्यक्तिगत तथा सामुदायिक सरसफाइ र पानी शुद्धीकरण, हाइजिन किट सम्बन्धी समुदायलाई अभिमुखीकरण गर्न ग्रामिण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई परिचालन गर्ने	WSSDO, CDM, Unicef	जेठदेखि आश्विन
१५	स्थानीय भाषामा खानेपानी तथा सरसफाइसम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री तयार गरी प्रचार प्रसार गर्ने	WASH Cluster/Unicef	जेठदेखि भाद्रसम्म
१६	केन्द्रीय स्तरमा WASH Cluster ले तयार पारेको अनुगमन सूचक तथा फारमहरू स्थानीय स्तरमा उपयोगी बनाई WASH Cluster का सदस्यहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	Unicef	चैत्र
१७	जिल्ला तथा गाउँ स्तरका बाल समूह र नाट्य समूहलाई WASH सम्बन्धी तालिम सन्चालन गर्ने	WSSDO, CDM, Unicef	चैत्र/वैशाख

४.५.३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	WASH क्षेत्रको समन्वय बैठक	पटक	१५	२२०	३३००
२	खानेपानी शुद्धीकरणका सामान खरिद, ढुवानी र वितरण				
२.१	१० र २० लिटरका बाल्टीन १/ १ वटा र १ लि.को जग १ वटा	परिवार	२०४२	४९५	१०१०७९०
२.२	पिउस (पहिलो १ हप्ताको लागि ५ वटा प्रति परिवार)	वटा	१०२१०	१६.५	१६६४६५
२.३	वाटर गार्ड (१ हप्ता पछिको लागि १ वटा प्रति परिवार)	सङ्ख्या	२०४२	४४	८९८४८
३	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको परिचालन	जना	१०	४४००	४४०००
४	विस्थापितहरूलाई प्रति परिवार एक सेट हाइजिन किट (हर्षिक, ब्रस, फिनेल, बाल्टिन, मग)	परिवार	२०४२	२२०	४४९२४०
५	विस्थापितहरूको लागि WASH का सुविधाको निर्माण तथा मर्मत कार्य				
५.१	शिविरमा विस्थापितहरूको लागि खानेपानीको धारा तथा हाते कल निर्माण	वटा	२००	११०००	२२०००००
५.२	२० महिलाको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण	वटा	३०७	२७५०	८४४२५०
५.३	५० पुरुषको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण	वटा	१२२	२७५०	३३५५००
५.४	स्नान गृह निर्माण	वटा	१००	१६५०	१६५०००
५.५	पूराना चर्पी तथा हातेकलको मर्मत	वटा	४००	२२००	८८००००
६	सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना (माइकिङ्ग, सडक नाटक)	पटक	२६	३८५०	१००१००
७	प्रभावित विद्यालय, मदरसा, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पी र पानीका कलहरूको मर्मत		१	१४३००	१४३००

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
८	सूचना, शिक्षा तथा सञ्चारसम्बन्धी सामग्रीको तयारी		१	५५०००	५५०००
९	WASH Cluster का सदस्य तथा ग्रामीण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी १ दिने तालिम	जना	२५०	१६५	४१२५०
१०	अनुगमन मूल्याङ्कन			११०००	११०००
	जम्मा				६४,१२,०४३

४.६. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- महामारी जन्य रोगहरू (खाद्यपदार्थ तथा पानीजन्य रोगहरू) : भाडापखाला, आउँ/रगतमासी, हैजा, टाईफाइड, ज्वरो, खाद्यजन्य विपाक्तता (संक्रमित खाद्यपदार्थ मासु, च्याउ) हेपटाइटिस “ए”, “ई” आदि,
- हावाको माध्यमबाट : दादुरा, इन्फ्लुएन्जा, आपत्कालीन तल्लो श्वास प्रश्वास प्रणाली संक्रमण, निमोनिया, ठेउला, आदि ।
- कीटजन्य रोग : औलो, डेंगु, स्क्व टाईफस आदि,
- प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट : हेपटाइटिस “बी”, ATII, आँखाको संक्रमण, छालाको संक्रमण, HIV/AIDS, आदि,
- चोटपटक, घाईते आदि,
- सेवा अवरुद्ध : मातृसेवा, खोप, पोषण, क्षयरोग, कुष्ठरोग, परिवार नियोजन सेवा,
- भौतिक अवस्था : कर्मचारीको अभाव, औषधि उपकरण नष्ट हुने, उपचार केन्द्र क्षतिग्रस्त हुने, आदि ।

समष्टिगत उद्देश्य :

जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्था परेता पनि मानव जीवन सुरक्षित, स्वस्थ र भरपर्दो (Human survival, healthy and well-being), खासगरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- भाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत सबैले सहयोग गर्ने,
- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने,
- रोग फैलन गएका खण्डमा प्रभावकारी प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुर्याउने,
- पर्याप्त आपत्कालीन आपूर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (पोषण) :

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने,
- भिटामिन ए को वितरण, जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,

४.६.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद् (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	Health/Nutrition (H/N) क्षेत्रको समन्वय बैठकः <ul style="list-style-type: none"> परिस्थितिको विश्लेषण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी प्रतिकार्य योजनाको कार्यन्वयनका लागि उपसमूह गठन उपसमूहको भूमिका र जिम्मेवारी तोक्ने उप समूहको कार्य क्षेत्र निर्धारण गर्ने प्रतिकार्य योजनाको समीक्षा गरी सुधार गर्ने र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अवगत गराउने 	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	विपद् शुरु भएको २४ घण्टा भित्र, पहिलो सात दिनसम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ता पछि हप्तामा १ पटक
२	द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) <ul style="list-style-type: none"> द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई वर्ष र लिङ्गको आधारमा विश्लेषण गर्ने सूचनालाई रुजु गर्ने प्रतिकार्य गर्नु पर्ने जनसङ्ख्याको अनुमान गर्ने आपत्कालीन प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने सामग्री, औषधि, मानव स्रोतको अनुमान गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र उपसमूहलाई सोको जानकारी गराउने 	स्वा.का. , क्षेत्रका सदस्यहरू	३ दिन भित्र
३	तत्कालिन मानवीय सहयोग (Response)		
३.१	जिल्लाको द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) लाई परिचालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.२	खोप (Immunization) सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.३	पखाला, ARI जस्ता रोगहरूको नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.४	स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.५	कृपोषित बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको पहिचान गरी Supplementary Feeding को व्यवस्था गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.६	मलेरिया नियन्त्रणका लागि विषादी छर्कने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.७	Long Lasting Insecticide Treated Net वितरण गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.८	स्वास्थ्य शिविर केन्द्रहरू स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.९	स्ट्रेचर, एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस	आवश्यकता अनुसार
३.१०	पोषण क्लिनिक सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, गैरसरकारी संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार
३.११	संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
४	अनुगमन (Monitoring)		

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
४.१	अनुगमन चेकलिष्ट तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र उप समितिलाई जानकारी गराउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.२	अनुगमन टोली गठन गरी अनुगमन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.३	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यहरूद्वारा संयुक्त अनुगमन (Joint Monitoring) गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.४	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यलाई जानकारी गराउने र आवश्यक परेमा तत्काल कार्य योजना बनाउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
५	प्रतिवेदन (Reporting)		
५.१	राहत तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी सूचनाहरू सङ्कलन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
५.२	प्रतिवेदन तयार गर्ने र सबै क्षेत्रसँग छलफल गरी जानकारी गराउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
५.३	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक समक्ष छलफल गर्ने र वितरण गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
५.४	अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
६	अन्य क्षेत्रसँग (WASH, Food, Protection) समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने	स्वा.का.	प्रत्येक हप्तामा १ पटक

४.६.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
१	क्लस्टरको नियमित बैठक : ■ बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड	स्वा.का.	प्रत्येक चौमासिक
२	जिल्ला स्थित Rapid Response Team का १५ जनालाई द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी एक दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का.	वैशाख
३	Cluster सँग सम्बन्धित संस्थाहरूमा रहेको गाडी, एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर, जनशक्तिको नक्सांकन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	वैशाख
४	मानवीय सहयोगको लागि अत्यावश्यक औषधिको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (१५ प्रतिशत प्रभावितलाई पुग्ने गरी)	स्वा.का.	अषाढ अन्तसम्म
५	हुवानीको व्यवस्था गर्न गाडी तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
६	एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर अवस्थामा राख्ने	स्वा.का., स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा Redcross	आवश्यकता अनुसार
७	प्रति गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा ६ सेटका दरले ४८ सेट प्राथमिक उपचार किट (First Aid Kits) को व्यवस्था गरी राख्ने	स्वा.का., नेरेसो, स्थानीय तह	अषाढ अन्तसम्म
८	पोषण (Infant Feeding in Emergency and Supplementary Feeding) सम्बन्धमा प्रत्येक स्थानीय तहमा स्वास्थ्य कार्यकर्ता (प्यारामेडिक्स) लाई २ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का.	जेठ मसान्तसम्म
९	बच्चा, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला गरी जम्मा १५३९० जनाको लागि प्रति दिन १०० ग्रामका दरले १ महिनाका लागि अतिरिक्त खाद्यान्न (Supplementary Food) को भण्डारण गरी सञ्चय गर्ने	स्वा.का., WFP/UNICEF	अषाढ अन्तसम्म
१०	२००० थान Long Lasting Insecticide Treated Net (भुल) को भण्डारण गरी सञ्चय गर्ने	स्वा.का., प्रदेश सरकार	पौषदेखि चैत्रसम्म
११	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि थप स्वास्थ्य कार्यकर्ताको पहिचान गर्ने	स्वा.का.	जेठ अन्तसम्म

१२	सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीको छपाइ गर्ने र प्रति गाउँपालिकामा १००० प्रतिका दरले उपलब्ध गराउने, सूचनालाई स्थानीय वा राष्ट्रिय एफएम बाट प्रसारण गरी जनचेतना फैलाउने ।	स्वा.का.	जेठको अन्तसम्म र नियमित
१३	स्वास्थ्यसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न माइक द्वारा सन्देश प्रसारण गर्ने, सडक नाटकको आयोजना गर्ने	स्वा.का., UNICEF, गैस स	फाल्गुन देखि अषाढसम्म
१४	स्वास्थ्य कार्यकर्ता र सामुदायिक संस्थाका स्वयं सेवक लाई सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीको प्रयोग र अन्तर व्यक्ति संवाद सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	स्वा.का.	जेठको अन्तसम्म
१५	अनुगमन तथा प्रतिवेदन तयारीका लागि सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने	स्वा.का.	अषाढ मसान्तसम्म

४.६.३. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	एकाइ	परिमाण	दर	जम्मा रकम (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	४५	४४०	१९८००
२	प्रारम्भिक मानवीय सहयोग सम्बन्धि अभिमुखीकरण (१ दिने)	जना	३०	५५०	१६५००
३	अत्यावश्यक औषधिहरूको भण्डारण	जना	१२२४९	११०	१३४७३९०
४	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि हातेमाइक	वटा	१०	३८५०	३८५००
५	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सडक नाटक	पटक	२६	३८५०	१००१००
६	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि पोस्टर निर्माण तथा छपाइ	थान	१००००	१६.५	१६५०००
७	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि लिफलेट छपाइ	थान	५०००	५.५	२७५००
८	First Aid Kits को व्यवस्थापन	थान	६०	२७५०	१६५०००
९	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवकहरूलाई अभिमुखीकरण	जना	७९३	४४०	३९३७२०
१०	पोषण सम्बन्धमा सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई २ दिने अभिमुखीकरण	जना	१०४	११००	११४४००
११	इन्फेन्ट फिडिंग इन इमर्जेन्सी र स्प्लीमेन्ट्री फिडिंग सम्बन्धी २ दिने तालिम	जना	५२	११००	५७२००
१२	स्प्लीमेन्ट्रू फूडको व्यवस्थापन (१०० ग्राम प्रति दिनका दरले १ महिनाका लागि)	जना	२८३२	११००	३११५२००
१३	अति कुपोषित बच्चाहरूलाई पुनर्स्थापना	१ पटक	५	३३००	१६५००
१४	पुनर्स्थापित बच्चाहरू हेरचाहको लागि पारिश्रमिक	१ महिना	५	५५००	२७५००
१५	एम्बुलेन्स सेवाका लागि ड्राइभर भत्ता	१ महिना	१	५५००	५५००
१६	एम्बुलेन्स सेवाका लागि इन्धन	१ महिना	१	५५०००	५५०००
१७	स्वास्थ्य शिविरमा जनशक्तिको परिचालन (८ शिविरमा ३ जनाको दरले) १ महिनाका लागि	जना	२४	११०००	२६४०००
१८	स्वास्थ्य शिविरमा औजारको व्यवस्था	१ पटक	८	११००	८८००
१९	स्वास्थ्य शिविरमा स्टोभ (प्रति शिविर १ वटाका दरले ८ वटा)	१ पटक	८	५५०	४४००
२०	मट्टीतेल प्रति दिन प्रति शिविर १ लिटरका दरले	लिटर	२४०	७७	१८४८०

२१	सुत्केरी स्याहार केन्द्रको व्यवस्थापन (एक महिनासम्म)	वटा	८	१३२००	१०५६००
२२	भुलको मौज्दात राख्ने	वटा	२०४२	२२००	४४९२४००
२३	अनुगमन, मूल्यांकन तथा सुपरिवेक्षण		१	११००००	११००००
	आर.आर.पी., सी.आर.आर.पी. परिचालन		१	२२००००	२२००००
	जम्मा				१०८०८४९०.०

४.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- विद्यालयहरू विपद्बाट बढि प्रभावित भई करिब २ हप्तासम्म विद्यालय बन्द हुने गरेको कारण विद्यार्थीहरू शिक्षाका अवसरबाट वञ्चित हुने,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, दराज, बेन्च, टेबल र पाठ्य पुस्तक जस्ता भौतिक सामग्री आंशिक रूपमा क्षति भई पठन पाठनलाई असर पुग्ने,
- विद्यार्थीका शैक्षिक सामग्रीहरू नष्ट हुने,
- शिक्षकहरू स्वयं, विपद्बाट प्रभावित भै विद्यालय आउन नसक्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावितहरूको जीवनयापनलाई सुचारु गरी शैक्षिक अधिकारको संरक्षण गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण केटाकेटीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
- सुरक्षित सिकाइको वातावरण उपलब्ध गराई विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा बालबालिकाहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिकने वातावरण तयार पार्ने,
- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत कार्यसमूहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान प्रदान सुनिश्चित गर्ने,
- आपत्कालीन परिस्थितिमा पहिलो प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने,
- द्रुत तथा चालू (Rapid and On-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपत्कालीन परिस्थितिमा रहेका बालबालिकाहरूको शिक्षाका निमित्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रमुख प्रतिवद्धताहरू र न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रतिकार्य उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्ध स्थापना तथा सुदृढीकरण गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन मा विद्यार्थी एवं शिक्षकको क्षमता विकास गराउने ।

४.७.१ आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	विपद् एवं महामारी पछि जानकारी सङ्कलन र जिम्मेवारी बाँडफाडका लागि शिक्षा क्षेत्रका सबै सदस्यसँग समन्वय बैठक गर्ने	शि.वि.स.ई, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, गाउँपालिका, नगरपालिका, वि.व्य.स.	१) पहिलो बैठक, विपद् शुरु भएको २४ घण्टा भित्र २) पहिलो हप्तामा २ दिनको फरकमा ३) दोस्रो हप्तामा २ पटक ४) त्यसपछि हप्तामा १-१ पटक

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
२	शिक्षासम्बन्धी द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member	प्रकोप भएको ३ देखि ५ दिनभित्र
३	द्रुत लेखाजोखाको तथ्याङ्क विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member	२ दिन भित्रमा
४	शिक्षा क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी माथिको प्रतिवेदनमा छलफल गर्ने र निष्कर्ष निकाल्ने	शि.वि.स.ए., पालिका	२ दिन भित्रमा
५	विस्थापित वा प्रभावित विद्यार्थीका लागि शैक्षिक सहयोग		
५.१	विस्थापित वा प्रभावित विद्यार्थीलाई कक्षा सञ्चालनका लागि सुरक्षित स्थानको छनौट गर्ने र प्रभावित विद्यार्थीको लागि वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली छनौट गर्ने	शि.वि.स.ए.,पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member	पहिलो ५ दिन भित्र
५.२	विस्थापित विद्यार्थीहरूलाई एवं विषम परिस्थितिबाट प्रभावित विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) वा वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली निर्माण गरी कक्षा सञ्चालन गर्ने वा सिकाइलाई निरन्तरता दिने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, Schools	विस्थापित स्थापित नभएसम्म र परिस्थिति सहज नभएसम्म
५.३	विद्यालयमा आवश्यक भौतिक र शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउने एवं वैकल्पिक सिकाइको लागि आवश्यक उपकरणको व्यवस्था गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.४	विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्रीका पाठ्यपुस्तक, पोशाक, सिकाइ उपकरण सहयोग गर्ने साथै शिक्षकलाई वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली अवलम्बन गर्न आवश्यक उपकरण व्यवस्था गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.५	खेलकुद लगायत अतिरिक्त सिकाइका सामग्री, वैकल्पिक सिकाइको लागि चाहिने सामग्री, खाजाको व्यवस्थापन गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	निरन्तर
५.५	शिक्षक, स्थानीय स्वयम्सेवक, सहयोगी कार्यकर्ताको कार्यदल गठन गरी परिचालन गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.६	५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको लागि बाल विकास केन्द्र ECD को स्थापना गरी सिकाइलाई निरन्तरता दिने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	आवश्यकता अनुसार
५.७	ECD मा शैक्षिक सामग्री खेलकुदका सामग्री, खेलौना, खाजा तथा अन्य सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	आवश्यकता अनुसार
६	वस कलस्टरसँग समन्वय बैठकको आयोजना गरी अस्थायी विद्यालय वा वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली सञ्चालन भएका स्थानमा खानेपानी, सुरक्षा साधनहरू (जस्तै मास्क, सावुन, स्यानिटाइजर, ग्लोव आदी) र लैङ्गिक मैत्री शौचालयको व्यावस्था गर्ने	शि.वि.स.ए. पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ देखि १० दिन भित्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
७	समन्वय बैठक गरी मनोसामाजिक परामर्शका लागि संरक्षण क्षेत्रमा सिफारिस गर्ने	शि.वि.स.ए.	निरन्तर
८	अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	शि.वि.स.ए. पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	निरन्तर
९	विस्थापित एवं विषम परिस्थितीबाट प्रभावित हरूलाई विद्यालयमा नभई अन्य सुरक्षित स्थानमा व्यवस्थापन गर्न Shelter Cluster सँग समन्वय गर्ने	शि.वि.स.ए. र पालिका	निरन्तर
१०	समीक्षा बैठक	Education Cluster Member	कार्यक्रमको बिचमा र अन्तममा

४.७.२ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद् परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धि		
१.१	शिक्षा क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना: <ul style="list-style-type: none"> सदस्यहरूको पहिचान तथा खोजी स्रोत तथा क्षमताको पहिचान र सङ्कलन जिम्मेवारी बाँडफाँड सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने 	शि.वि.स.ए. र पालिकाको अगुवाईमा NGO/CBOs, युनिसेफ, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & Political party	वैशाख १५ सम्म
१.२	व्यवस्थापन सम्बन्धी: <ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित स्थान वा वैकल्पिक सिकाइ विधिको पहिचान गर्ने अस्थायी विद्यालय स्थापना वा वैकल्पिक सिकाइ विधीको लागि चाहिने सामग्रीको पहिचान र व्यवस्थापन गर्ने आवश्यक शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था तथा पाठ्यक्रम वा पाठ्यपुस्तक वा पाठ्यसामग्रीको निर्माण गर्ने 	शि.वि.स.ए. र पालिकाको अगुवाईमा NGO/ CBOs, Unicef, Education Cluster Member, NRCS, SMC, PTA, & Political party	जेठ मसान्त सम्म
२	विगतका वर्षमा सिकिएको पाठको पहिचान: क) विद्यालयमा पर्खाल वा घेराबेराको व्यवस्था ख) विस्थापित एवं प्रभावित वालवालिकालाई विद्यालयमा भन्दा अन्यत्र उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने । ग) विपद् एवं प्रकोप सम्बन्धमा शिक्षक, विद्यार्थी र समुदायलाई चेतनामुलक कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	शि.वि.स.ए. र पालिकाको अगुवाईमा NGO /CBO Unicef, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & Political party	असारको पहिलो हप्ता
३	बहु-क्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) <ul style="list-style-type: none"> MIRA को लागि टोली र सदस्यहरूको पहिचान तथ्याङ्क सङ्कलनकर्ताको कार्य क्षेत्र निर्धारण तथ्याङ्क सङ्कलन कर्ताको मुख्य सम्पर्क व्यक्ति पहिचान मिरा अभिमुखीकरण कार्यक्रम मा सहभागिता 	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ	वैशाखमसान्त सम्म
४	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन : <ul style="list-style-type: none"> जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय, विद्यार्थी, शिक्षकको तथ्याङ्क सङ्कलन जिल्लाका विभिन्न निकाय/सरोकारवालाहरूसँग उपलब्ध स्रोतको आँकलन र नक्साङ्कन 	१. शि.वि.स.ए. र पालिकाको नेतृत्वमा २. क्षेत्रगत सदस्यहरूको सहयोगमा	वैशाख देखि जेठसम्म
५	विपद् एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ताको रोष्टर निर्माण गर्ने	शि.वि.स.ए. र पालिका,	असारको १५ सम्म

६	विपद् एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, समुदाय र सामाजिक कार्यकर्तालाई पूर्व तयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	शि.वि.स.ए. र NGOs	असारको १५ सम्म
७	रोष्टरमा रहेका सदस्यहरूलाई जनचेतनामुखी एवं क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गरी परिचालन गर्ने	NGOs	असारको १५ सम्म
८	Temporary Learning Center and Alternative Learning Center का लागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल, शिक्षक रोष्टर, विद्यालय किट, विद्यार्थी किट, पाठ्य पुस्तक, पोशाक, स्टेशनरी, प्रविधीयुक्त उपकरण आदिको अग्रिम व्यवस्थापन गरी संचय गर्ने	शि.वि.स.ए. र पालिकाको अनुवाइमा NGO/CBOs, Unicef, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्र	असार मसान्तसम्म
९	विपद् एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूलाई किटको व्यवस्था गर्ने	शि.वि.स.ए., UNICEF	असार मसान्तसम्म
१०	सूचना, शिक्षा तथा सूचनासम्बन्धी सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	शि.वि.स.ए., UNICEF	असारको पहिलो हप्ता
११	विपद् एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न रोकथाममूलक (Preventive) कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	शि.वि.स.ए., पालिका, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय	जेठ मसान्तसम्म
१२	अनुगमन चेक लिष्ट तयार गर्ने र अभिमुखीकरण गर्ने	शि.वि.स.ए., UNICEF	असारको पहिलो हप्ता
१३	पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक : ■ पूर्वतयारी गतिविधिहरूको अनुगमन गर्नका लागि कार्य योजना तयार गर्ने ■ अनुगमन	शि.वि.स.ए. र क्षेत्रका सदस्यहरू	असारको पहिलो हप्ता निरन्तर

४.७.३ शिक्षा क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२२०	३३००
२	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	पटक	१	११०००	११०००
३	विस्थापित विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) को निर्माण	कोठा	७	११००००	७७००००
४	अस्थायी विद्यालयमा भौतिक सामग्री (डेस्क १७, बेन्च १७, कालोपाटी १, टेबुल २, कुर्ची ५)	सेट	९	४४५५०	४००९५०
५	विस्थापित विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री (पाठ्यपुस्तक) सहयोग	सेट	१३४७	६७४.५	११७७९५१.५
६	विस्थापित विद्यार्थीलाई पोशाक सहयोग	सेट	१३४७	५५०	७४०६५०
७	विस्थापित विद्यार्थीलाई खेलकुदका सामग्री व्यवस्थापन	सेट	७	२२००	१५४००
८	विस्थापित विद्यार्थीलाई खाजाको व्यवस्थापन (१ महिना)	जना	१३४७	६२५	१११९२७५
९	३ देखि ५ वर्षका बालबालिकाको लागि बाल विकास केन्द्र (ECD) को स्थापना	केन्द्र	७	११००००	७७००००
१०	ECD मा शैक्षिक सामग्री खेलकुदका सामग्री, खेलौना, खाजा तथा बस्नका लागि कार्पेटको व्यवस्थापन	केन्द्र	७	३०२५०	२११७५०
११	विपद् प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, समुदाय र सामाजिक कार्यकर्तालाई पूर्व तयारी सम्बन्धी १ दिने अभिमुखीकरण	पालिका	८	१०७२५	८५८००

१२	विपद् प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूलाई विद्यालय किट र विद्यार्थी किटको व्यवस्थापन	सेट	१४	५५००	७००००
१३	IEC सामग्रीको व्यवस्थापन			१६५००	१६५००
१४	विपद् प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न Preventive भौतिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन	पालिका	८	२०६२५०	१६५००००
१५	अनुगमन, प्रतिवेदन तयारी			११०००	११०००
	जम्मा				७०,५२,७७६.५

४.८. संरक्षण समिति

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- जनको क्षति, घाइते बाल-बालिका, विछोडिएका तथा एकल बाल-बालिका वा वृद्धवृद्धा, अनाथ अपांगताभएको व्यक्तिहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि
- मानिस तथा पाल्तू जनावरहरूको आन्तरिक विस्थापन
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरूमा अवरोध
- बहुदो दुर्व्यवहार र शोषण, भेदभाव, सम्भावित मानसिक आघात (Trauma) तथा मनोवैज्ञानिक असर
- लिङ्गमा आधारित हिंसा (Gender Based Violence) को बढ्दो जोखिमता
- सामना गर्ने संयन्त्र (Coping mechanism) मा अवरोध, शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा लैंगिक हिंसा असुरक्षाको वातावरण
- केही समुदाय अथवा समूहहरूका लागि मानवीय प्रतिकार्यमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु

समष्टिगत उद्देश्य :

बालबालिका लगायत जोखिममा रहेका विभिन्न समूहहरूले आपत्कालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको निर्दीष्ट सेवा प्राप्त गरी न्यूनतम स्तरीय मानवीय जीवपनयापनको प्रत्याभूति दिने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने प्रतिकार्य कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका (Guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन प्रतिकार्यको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- आपत्कालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी विपद्बाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- बाल-मैत्री स्थान तथा मनो-सामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बाल-बालिका तथा महिला रमाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- विछोड भएका बाल-बालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनीका केटाकेटी तथा किशोरीहरूले पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- यौन दुर्व्यवहार, हिंसाका विरुद्ध सुरक्षित बसाई व्यवस्थापन तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बाल-बालिका तथा महिला माथि हुने यौन दुर्व्यवहार र शोषणको रोकथाम गर्ने ।

४.८.१. आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	सुरक्षा समिति समन्वय बैठक <ul style="list-style-type: none"> ■ परिस्थिति विश्लेषण ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड 	जि.वि.व्य.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो :विपद् आएको १२ घण्टा भित्र, दोस्रो : पहिलो साता १ दिन बिराएर तेस्रो : दोस्रो हप्तामा १ पटक
२	परिस्थिति विश्लेषण गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिकार्यका लागि जानकारी गराउने	जि.वि.व्य.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	२ देखि ७ दिनसम्म
३	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
४	परिस्थिति सम्बन्धी पहिलो प्रतिवेदन तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
५	प्रारम्भिक लेखाजोखा प्रतिवेदन तयार गर्नको निम्ति आधाररेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो दिन देखि
६	प्रारम्भिक जानकारीका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
७	MIRA बाट सूचनाको विश्लेषण तथा क्षेत्रगत समूहले अनुमोदन गर्ने गरी प्रारम्भिक प्रतिकार्यको योजना सहित प्रतिवेदन तयार पार्ने	न.पा./गा.पा रेडक्रस,विपदपीडित सरोकार मञ्च	१ हप्ता भित्र
८	स्रोत परिचालन गर्नका निम्ति क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समीक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
९	मानवीय सहायताका लागि प्रयोगमा ल्याउन सकिने भनी तयारी अवस्थामा राखिएका सम्भौताहरूलाई क्रियाशील बनाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
१०	मानवीय सहायताको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१ हप्ता भित्र र निरन्तर
११	जोखिममा रहेका समूहहरूको पहिचान लगायत पहिलो ७ दिन भित्र मानवीय सहयोग र अन्य सेवा प्रदायकसँग सम्भौता	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो दिन देखिनै
१२	हराएका, तनावग्रस्त, घाइते, अशक्त आदिको खोजी गर्ने र भेटिएकालाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१३	स्वयं सेवकहरू परिचालन गरी मनोसामाजिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१४	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूको लागि सुरक्षित स्थान, स्याहार संभार, सरसफाइ र पोषणको व्यवस्थापन गर्न अन्य क्षेत्र (स्वास्थ्य, आवास, खाद्य तथा पोषण, WASH) सँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१५	घाइते महिला तथा बालबालिकालाई उपचारको लागि शिविरमा सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१६	भेदभाव, हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषणका घटनाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक प्रतिकार्य गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१७	निगरानी समूह गठन गरी परिचालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१८	कानूनी परामर्श तथा सहयोग गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१९	सुरक्षित तथा सुविधायुक्त स्थान, शौचालय र स्नान स्थलको व्यवस्थापन गर्न अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
२०	संरक्षणका सवाल तथा कानूनी उपचारका लागि सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
२१	मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन	अनुगमन टोली	निरन्तर

४.८.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद् परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवारी	समयावधि
१	सुरक्षा समिति समन्वय बैठक <ul style="list-style-type: none"> बैठकलाई नियमित गराउने निर्णय गर्ने । कार्य जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्ने संरक्षण सरोकारवाला संस्थाहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने 	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाखभित्र
२	गत वर्षका विपद् सम्बन्धी संरक्षण कार्यमा सिकेका प्रमुख पाठहरूको पहिचान गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाखभित्र
३	संरक्षणमा कार्य गर्ने सरोकारवाला संस्थाहरूको पहिचान गरी रोष्टर खडा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाखभित्र
४	बहुक्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा को सरोकारवालाहरूलाई तालिम दिने (गृह मन्त्रालय, यु.एन., आदि संस्थाबाट प्रशिक्षकहरु आमन्त्रण गरी)	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख
५	MIRA तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण सहित प्रतिवेदन तयार पार्न सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवारी	समयावधि
६	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन : <ul style="list-style-type: none"> जोखिम क्षेत्रका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, अनाथ, गर्भवती महिला, वृद्धहरू, अशक्त, एकल महिला, HIV/AIDS लागेकाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी स्थिति विश्लेषण गर्ने मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरूको रेकर्ड अद्यावधिक गर्ने 	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाखदेखि जेठसम्म
७	सङ्घाभिमुख गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको सामाजिक नक्सा बनाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	माघ, फागुन
८	सङ्घाभिमुख गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा प्रकोप व्यवस्थापन समितिसँग छलफल गरी पूर्व तयारी कार्ययोजना बानाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	माघ, फागुन
९	मानवीय सहयोगमा महिलाहरूको लागि बस्ने, नुहाउने, चर्पी र लुगा धुने पर्याप्त ठाउँ र छुट्टा छुट्टै राख्ने । आश्रय र WASH क्षेत्रसँग छलफल गरी व्यवस्था गर्न निर्णय गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१०	किशोरी तथा महिलाहरूको महिनावारीको समयमा सुरक्षित राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
११	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लगत अनुसार आवश्यक सर सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१२	आमा समूह, क्लब, गाउँ स्तरका समूहलाई घरेलु हिंसाबारे जानकारी तथा संगठित बनाई घरेलु हिंसा विरुद्ध आवाज उठाउने । घरेलु हिंसा विरुद्ध सचेतनना जगाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१३	बाल क्लबहरू स्थापना गरी उनीहरूको क्षमता विकास गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१४	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	भाद्र, आश्विन
१५	जेष्ठ नागरिक तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी एवं अभिमुखीकरण गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	भाद्र, आश्विन
१६	वृद्ध/वृद्धा बालबालिका, अपाङ्ग, गर्भवती, सुत्केरी दलित जनजाति, पिछडा वर्गहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिई समावेश गर्ने र अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	नियमित

४.८.३. संरक्षण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२२०	३३००
२	स्वयंसेवकहरू परिचालन गरी विस्थापितहरूलाई मनोसामाजिक सहयोग (१ महिना)	जना	८	३३००	२६४००
३	संरक्षणका सुरक्षा सवाल तथा कानूनी उपचारका लागि सचेतना कार्यक्रम सन्चालन	गा.पा./ न.पा.	१५	९३५०	१४०२५०

क्र.सं.	गतिविधि	एकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
४	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	गा.पा./ न.पा.	१५	३८५०	५७७५०
५	युवा किशोरी तथा महिलाहरूको महिनावारी सुरक्षित राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था	गा.पा./ न.पा.	१	२२०००	२२०००
६	फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यक सर सामग्रीहरूको व्यवस्थापन	गा.पा./ न.पा.	१	११००००	११००००
७	आमासमूह, क्लब, गाउँ स्तरका समूहलाई घरेलु हिंसावारे जानकारी गराउन अभिमुखीकरण	गा.पा./ न.पा.	१५	५७२०	८५८००
८	बाल क्लबहरू स्थापना र क्षमता विकास	गा.पा./ न.पा.	१५	५७२०	८५८००
९	ज्येष्ठ नागरिक तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी एवं अभिमुखीकरण	गा.पा./ न.पा.	१५	५७२०	८५८००
१०	प्रजनन स्वस्थ सम्बन्धी अभिमुखीकरण	जना	६००	१६५	९९०००
११	स्वस्थ सरसफाइ, पोषण सम्बन्धि २ दिने तालिम	जना	२००	५५०	११००००
१२	अपाङ्गहरूका लागि १ दिने पूर्व जानकारी तथा अभिमुखीकरण गोष्ठी	गा.पा./ न.पा.	१५	५७२०	८५८००
१३	गर्भवती, सुत्केरी, हिंसापीडितका लागि सामग्री (आवश्यकता अनुसार)		१	२२००००	२२००००
१४	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धि २ दिने तालिम	जना	१५०	११००००	२०००२००
१५	सरोकारवालाहरूसँगको १ दिने अन्तर्क्रिया गोष्ठी	पटक	१	१६५००	१६५००
१६	अनुगमन, प्रतिवेदन तयारी		१	११०००	११०००
	जम्मा				१३७६०००

खण्ड-५

मानवीय सहयोगका मापदण्डहरू

विपद्को अवस्थामा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य अन्तर्गत गठित ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरूले विपद्ग्रस्त स्थान, समुदायहरूको सूचना संकलन एवं विश्लेषण गरी पीडितहरूको उद्धार तथा राहत कार्यमा सहजीकरण गर्न निम्नानुसारका मापदण्डहरू तय गरिएको छ :

५.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- समन्वय बैठक, विपद् आएको पहिलो हप्तामा एक दिन बिराएर र दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा एक पटक बस्ने,
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने,
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने,
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-Sectoral Initial Rapid Assessment-MIRA) समूह परिचालन गर्ने,
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा प्रत्येक दिन प्रतिवेदन तयार गर्ने र क्रमशः आवश्यकता अनुसार हरेक दुई दिन तथा साप्ताहिक रूपमा निरन्तरता दिने,
- २४ घण्टाभित्र सञ्चार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन पठाउने,
- क्षेत्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय पार्न प्रयास गर्ने,
- समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी सबैलाई जानकारी गराउने ।
- केन्द्रमा प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाउने ।

५.२. खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रकोपको लगत्तै उपकरण सहित खोज तथा उद्धार (SAR) टोली खटाउने,
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा यथासक्य चाँडो खोज तथा उद्धार गरी सहयोग गर्ने,
- धन तथा जनको सुरक्षा गरी सुरक्षित जीवनको प्रत्याभूत गराउने,
- अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी राहत सामग्री वितरणमा सहयोग गर्ने,
- घाइते, अशक्त, असहाय, बालबालिका, महिला, वृद्ध/वृद्धालाई प्राथमिकताका साथ सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने,

५.३. खाद्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको अनुपात (Ratio),
- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने,
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरू (ससाना बालबच्चा, एचआईभी एडस भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) को आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।

मापदण्डबमोजिमको खाद्य किट (kit)– सिफारिश

- ✓ चामल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम,
- ✓ दाल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम,
- ✓ वनस्पति तेल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि.,
- ✓ नुन – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

- स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको मात्रा निर्धारित गरिने छ । सुरुमा घरायसी स्तरमा वितरण गरिने र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्ति र परिवार संख्याका आधारमा मापदण्ड बनाई वितरण गरिनेछ ।

५.४. आवास तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका

लागि कम्तीमा पनि ४.५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री,

- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच,
- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा,
- महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ। यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइसम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति,
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री एक सेट भाँडा,
- शिविर बन्द गर्ने र वहिर्गमन रणनीति,
- शिविर स्थापना गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्ने, जुन जमिन सुरक्षित तथा स्फेयरको मापदण्ड अनुसार हुनुपर्ने,
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत गर्ने,
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राख्ने,
- शिविर स्थापना गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको अभिलेख हेर्ने वा अभ्यास बुझ्ने,
- सरकारी निकायहरू, नागरिक समाज, स्थानीय निकाय तथा सरोकारवाला समूहसँगको परामर्शमा शिविर स्थापना गर्ने।

५.५. खानेपानी, सरसफाइ व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- पहाडी क्षेत्रहरूमा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला सदरमुकामको खानेपानी योजनासँग सम्बन्ध कायम गरी खानेपानी भण्डारण गरिने ट्याङ्कीद्वारा र तराईका जिल्लाहरूमा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने,
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि वाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Water Guard) उपलब्ध गराउने,
- शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सो संख्यालाई बढाउने) को निर्माण गर्ने,
- शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग मिली स्वास्थ्यसम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य प्रवर्द्धनसम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चालन गर्ने,
- एकरूपताका लागि जिल्ला आपत्कालीन योजनालाई राष्ट्रिय आपत्कालीन योजनासँग मेल खाने गरी तयार पार्ने।

५.६. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health surveillance) शुरु गर्ने,
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै सङ्ख्यामा गम्भीर विरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ,
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा केन्द्रहरूमा पुग्नका निमित्त विरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ।
- सरुवा रोगको माहामारीको अवस्थामा जोखिम रहेकालाई सुरक्षित क्वारेन्टिनको व्यवस्था गरी निगरानी गर्ने र प्रभावितलाई अलग्गै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र राष्ट्रिय आपत्कालीन स्वास्थ्य नीति, निर्देशन तथा मापदण्डको कार्यान्वयन गर्ने।

५.७. शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड:

- विपद्को घटना घटेको पहिलो हप्ताभित्र एवं माहामारी फैलिएको पहिलो हप्ता भित्र शिक्षासम्बन्धी पूर्वाधार, आवश्यक उपकरण र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका अवस्थाका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने,
- शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ, पालिकाहरू र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित एवं प्रभावित बाल-बालिकाहरूको सिकाइलाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ वा वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली पत्ता लगाउने,

- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्डबमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी वा वैकल्पिक रूपमा सिकने ठाउँ वा विधी तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित स्थान एवं भरपर्दो सिकाइ विधि स्थापना गर्ने,
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi-Structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर सिकाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने,
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- पीडित एवं प्रभावित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित सिकाइ प्रणालीमा क्रमशः तिनलाई समावेश गर्दै लैजाने ।

५.८. संरक्षण क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको उल्लङ्घन भएमा वा दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई परिचालन गर्ने,
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका वा सीमान्तकृत समूहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच प्रतिकार्य पाए नपाएको अनुगमन गर्ने,
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने,
- बाल-मैत्री ठाउँलगायत बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने,
- शिक्षा तथा संरक्षणसम्बन्धी प्रतिकार्य कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने,
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू विछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने,
- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बाल-बालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको लागि सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने,
- परिवारबाट विछोड भएमा तथा साथमा नरहेका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तै: परिवार नभएका, वृद्ध, अपांग तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था),
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने ।

खण्ड-६

कार्यान्वयन तथा पुनरवलोकन रणनीति

६.१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुने

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत गरेको मिति देखि यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अविच्छिन्न रूपमा लागू हुनेछ। यो योजनालाई मार्गदर्शन अनुसार जिल्लाबाट अनुमोदनका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक पहल गर्नेछ।

६.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

जिल्लाका हरेक निकायहरूले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा आवद्ध रहि यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्न सघाउने छन्। साथै स्थानीय तहमा कार्यरत संघसंस्थाहरूले विषयगत योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न स्वयंसेवक एवं प्रतिनिधि छनौट गरी आवश्यक सहयोग गर्नेछन्। योजना कार्यान्वयनमा सबै पक्षहरूको सहभागितालाई प्राथमिकता दिईनेछ।

६.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित एवं अद्यावधिक समीक्षा

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र अनुगमन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यसका पदाधिकारीहरू मध्येबाट उपयुक्त व्यक्तिहरू संलग्न गरी एक कार्यदल बनाई गरिनेछ। योजना कार्यान्वयनको नियमित समीक्षा गरिनेछ। यो समीक्षा विपद् हुन सक्ने सम्भावित अवधि र प्रकोप भएका बखत दैनिक गरिने छ।

खण्ड-७

प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

७.१. प्रतिवेदन तथा सञ्चार

जिल्लाभित्र घट्ने प्रकोपको प्रकृतिका आधारमा समुदाय र जिल्ला तहका विभिन्न उपसमिति बीच आवश्यक सञ्चार सम्पर्क कायम गरिने छ । विशेष गरी यस जिल्लामा पहिरो, बाढिको प्रकोपले प्रभावित गर्ने हुँदा धेरै स्थान र ठूलो मात्रामा विपद्को स्थिति भए सो समयमा दैनिक सम्पर्क गर्ने र संचार माध्यमलाई सूचना सम्प्रेषण गरिने छ ।

विषयगत अगुवाहरूले प्रतिकार्य सम्बन्धि प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई बुझाउनु पर्नेछ । यस्तो प्रतिवेदन विपद् प्रतिकार्यका अवधिमा सकेसम्म दैनिक रूपमा तयार गरिने छ । साथै अनुगमन टोलीले तयार गरेको प्रतिवेदन समितिको हरेक बैठकमा प्रस्तुत गरिनेछ ।

७.२. संस्थागत व्यवस्था

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन वा विपद् व्यवस्थापन योजनामा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संस्थागत रूपमा गरिनेछ । यसको संयोजन जिल्ला स्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय तहहरूमा जिल्ला समन्वय समितिको समेत सहयोग लिई सम्बन्धित स्थानीय तहहरूले गर्नेछन् ।

७.३. अभिलेखीकरण

जिल्ला स्तरमा विपद् प्रतिकार्यको अभिलेखीकरण जिल्ला प्रशासन कार्यालयले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सदस्य सचिवको हैसियतले गर्नेछ भने स्थानीय स्तरमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले नेतृत्व गर्नेछन् । जुनसुकै तहमा भएपनि जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले अभिलेखीकरण कार्यलाई सहयोग गर्नेछन् ।

७.४. अनुमोदन प्रक्रिया

यस विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अनुमोदन प्रचलित ऐन बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विषयगत निकायहरू एवं जिल्लाका सबै निकायहरूको सहभागितामा कार्यशालाको आयोजना मार्फत गरिएको छ ।

खण्ड-द
अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री पीताम्बर घिमिरे	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८५७०८७७७७
२	श्री चेताराम आले मगर	जिल्ला समन्वय समिति	९८६५१५९८२१
३	श्री आनन्द शर्मा भुषाल	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८४९१८००५८
४	श्री चिरञ्जीवी पौडेल	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
५	श्री होमराज रानाभाट	नेपाल पत्रकार महासंघ	९८५५०५६३३३
६	श्री प्रभु राम मौर्य	नेपाल टेलिकम	९८५१०९६११२
७	श्री बद्रिनाथ नेपाल	गै.स.सं.महासंघ, नवलपरासी	९८४७०४९९५१

अनुसूची २ : खोज, उद्धार तथा राहत क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री पीताम्बर घिमिरे	प्र.जि.अ., जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नवलपुर (ब.सु.पु)	९८५७०८७७७७
२	श्री शारदाभक्त माटाङगुलु	नं २ वन तथा पर्यावरण गण, हात्तीखोर	९८४१२७३६२१
३	श्री दिपक रेग्मी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५८७८५५५५
४	टलक बहादुर मगर	कृष्ण दल गण भ्यालटुङ्गाडाँडा, न.प.(ब.स.पू.)	९८४६०९३४६६
५	श्री भानुभक्त लम्साल	सशस्त्र प्रहरी बल,नेपाल ३१ नं. गुल्म, पूर्वी नवलपरासी ।	९८५१२७२५१५

अनुसूची ३ : खाद्य व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री विष्णुप्रसाद शर्मा	प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकिकरण परियोजना, सुन्तलाजात फलफूल जोन	९८५७०८७०३१
२	श्री चिरञ्जीवी पौडेल	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
३	डा. बाल कुमार श्रेष्ठ	भेटनेरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ सेवा केन्द्र	९८५७०८१२४०
४	श्री डामुराम पोखरेल	उद्योग वाणिज्य संघ, नवलपुर	९८५७०४०६४८
५	श्री रेशमलाल सापकोटा	उद्योग वाणिज्य संघ, देवचुली	९८५७०४०१२६
६	श्री अमृत भट्टचन	उद्योग वाणिज्य संघ, गैडाकोट	९८५५०५६६६७
७	श्री केदार प्रसाद पराजुली	उद्योग वाणिज्य संघ, मध्यविन्दु	९८५७०४०५११
८	श्री सुरवीर स्थापित	हिकोडेफ	९८५७०४११७२
९	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, गैडाकोट नगरपालिका	०७८ ५०११९०१ ५०१११९
१०	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, कावासोती नगरपालिका	०७८ ५४०१७०
११	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, मध्यविन्दु नगरपालिका	०७८ ४१०१२४
१२	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, बौदिकाली गाउँपालिका	९८५७०४१७७३(सम्पर्क)
१३	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८४५४२२९१८, ९८५७०८७३००(सम्पर्क)
१४	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	०७८ ४१६१८५
१५	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, बुलिङ्गटार गाउँपालिका	९८५७०७०१०७(सम्पर्क)
१६	प्रमुख	कृषि शाखा प्रमुख, देवचुली नगरपालिका	०७८ ५७५०१०

अनुसूची ४ : आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मदनभक्त अधिकारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५५०६३८७०
२	श्री ऋषिराम कँडेल	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५७०२३२३३
३	श्री शरद अधिकारी	जिल्ला वन कार्यालय	९८५९९५९३०२
४	श्री चिरञ्जीवी पौडेल	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
५	श्री लक्ष्मी प्रसाद भण्डारी	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	९८५६०२६४७३
६	श्री करुणा सागर सुवेदी	सहमति, गैडाकोट	९८५५०६३०९०
७	श्री डामुराम पोखेल	उद्योग वाणिज्य संघ, नवलपुर	९८५७०४०६४८
८	श्री धर्म बस्याल	उद्योग वाणिज्य संघ, देवचुली	९८५७०२८२८७
९	श्री अमृत भट्टचन	उद्योग वाणिज्य संघ, गैडाकोट	९८५५०५६६६७

अनुसूची ५ : खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	प्रमुख	खानेपानी तथा स.स. डिभिजन, कावासोती	९८५७०४६७१०
२	श्री खिमानन्द भुपाल	देवचुली खा.पा.स.स.उ.	९८४७०७३२६६
३	श्री चिरञ्जीवी पौडेल	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
४	श्री सुरविर स्थापित	हिकोडेफ	९८५७०४९९७२, ०७८५४०९७२
५	श्री प्रेम गुरुङ्ग	सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र	९८४५०२६९४४

अनुसूची ६ : स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति, संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री डिल्ली प्रसाद तिवारी	स्वास्थ्य कार्यालय	९८४७०९५०९९
२	डा. सुनिलमणि गौतम	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	९८४६०७७९७३
३	डा. सुवाता शर्मा	जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४७४३८२३४
४	डा. बाल कुमार श्रेष्ठ	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	९८५६०६५२०५
५	श्री वद्रीनाथ नेपाल	गै.स.स. महासंघ	९८४७०४९९५९

अनुसूची ७ : शिक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री कृष्ण चन्द्र पोखेल	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ	९८५५०५९८५५
२	श्री रत्न प्रसाद सापकोटा	सहमति, गैडाकोट	९८५५०५०९६३
३	श्री शालिकराम पोखरेल	बेस नेपाल	
४	श्री खेमराज सापकोटा	विजय विकास स्रोत केन्द्र	९८५५०६४३५६
५	मोहनलाल कलवार	शिक्षक महासघ	९८५७०४५९६९
६	नरदेव न्यौपाने	नेपाल रा शि सगठन	९८५७०४०३९५
७	चूडामणि शर्मा	ने शि सघ	९८५५०६९५७३
८	सुमित्रा लम्साल	ए अ ने शि सगठन	९८४७९४३९४४
९	रामचन्द्र देवकोटा	प्याब्सन	९८५७०२७७९९

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१०	रमेश अधिकारी	एनप्याब्सन	९८५७०२७४६३
११	शिव प्रसाद देवकोटा	इम्बक्स	९८५७०४०१४४
१२	राम प्रसाद गौतम	अ ने शि सगठन	९८४७०५७७५४
१३	बालकृष्ण चापागाई	गैंडाकोट नगरपालिका	९८५११७३७४७
१४	मोती रिजाल	गैंडाकोट नगरपालिका	९८५७०२७५९७
१५	रामप्रसाद शर्मा	देवचुली नगरपालिका	९८५६०५२०२१
१६	देवराज काफ्ले	देवचुली नगरपालिका	९८४७४१३७९९
१७	क्षेत्र बहादुर भण्डारी	कावासोती नगरपालिका	९८५१११८७९९
१८	राजन पाण्डे	कावासोती नगरपालिका	९८४९०२६४४३
१९	तीर्थ कंडेल	कावासोती नगरपालिका	९८५७०४०५४०
२०	गुमा पौडेल	कावासोती नगरपालिका	९८४७२५०२२०
२१	देवीराम अर्याल	मध्यविन्दु नगरपालिका	९८४१९९०७९९
२२	कृष्ण प्रसाद रेग्मी	मध्यविन्दु नगरपालिका	९८५७०८७५५७
२३	रामजी ढकाल	मध्यविन्दु नगरपालिका	९८४५०७९९९२
२४	गीता कुमारी चापागाई	मध्यविन्दु नगरपालिका	९८४१८०६८२१
२५	तेजचन्द्र खनाल	हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८४७०९४९६१
२६	माधवराज गौतम	हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८५७०४०४३१
२७	अञ्जु जि.सी.	हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८०४४२४९८०
२८	बुद्धि प्रसाद रानाभाट	बुलिडटार गाउँपालिका	९८६५००५१६७
२९	देउबहादुर चित्तौरे	बुलिडटार गाउँपालिका	९८४६५३७७९०
३०	हरिप्रसाद सिग्देल	बौदीकाली गाउँपालिका	९८४५१७६६०१
३१	अमरराज न्यौपाने	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	९८४७१२४४८७

अनुसूची ८ : संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	प्रमुख वा अध्यक्ष	सबै स्थानीय निकायहरु	अनुसूची १५मा रहेको
२	श्री करुणा सागर सुवेदी	अध्यक्ष, सहमति	९८५५०६३०९०
३	अध्यक्ष गणेश सापकोटा	नेपाल बार एसोसिएसन	९८५७०४४२८२
४	श्री ऋषिराम कंडेल	NRCS	९८५७०२३२३३
५	अध्यक्ष	सामुदायिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति, जिल्ला सञ्जाल, नवलपरासी	
६	तोकेको व्यक्ति	महिला प्रहरी सेल, नवलपरासी पूर्व	

अनुसूची ९ : जिल्ला स्थित राष्ट्रिय राजनैतिक दलहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	प्रमुख एवं प्रतिनिधि	पार्टी तथा कार्यालय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री रोशन बहादुर गाहा मगर	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	९८५७०४०७८५
२	श्री विष्णु प्रसाद लामिछाने	नेपाली कांग्रेस पार्टी	९८५७०४५९४२
३	श्री छविलाल राना	संघीय समाजवादी पार्टी	९८४७०५५७७२

अनुसूची १० : जिल्ला स्थित नेपाली सेना, गण, ब्यारेक, गुल्म र सुरक्षा वेशहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर
१	श्री कृष्णदल गण, क. गुल्म भाल्टुनडाँडा	सेनानी, टलक ब. मगर	९८४६०९३४६६
२	नं.२ वन तथा पर्यावरण गण, हात्तिखोर	श्री शारदाभक्त माटाङ्गुलु	९८४९२७३६२९
३	श्री कृष्णदल गण, शुरुक्षा से. मु. त्रिवेणी	प्रमुख, सह सेनानी कृष्ण चन्द्र पौडेल	९८४९६६८५५८, ०७८५६०९००
४	श्रीबटुक दल गण, अमलटारी ब्यारेक	प्रमुख	०७८६२०३६२

अनुसूची ११ : जिल्ला प्रहरी कार्यालय नवलपुर र मातहत कार्यालय प्रमुखहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नं.
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, न.प. (ब.स.पू.)	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५८७८५५५५
२	इ.प्र.का. गौडाकोट	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०९०४८०
३	इ.प्र.का. डेहगाउ	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५१२८१२५०
४	इ.प्र.का. नयाँ वेलहानी	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४०९२८
५	इ.प्र.का.रजहर	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००८७
६	इ.प्र.का.रुद्रपुर	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००६१
७	इ.प्र.का.त्रिवेणी	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०१३६८०
८	इ.प्र.का.बुलिङ्टार	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०९०४८०
९	प्रहरी चौकी दाउन्ने	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७०८३१४८
१०	प्रहरी चौकी तम्सरिया	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००९५
११	प्रहरी चौकी, कोल्हुवा	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४४७०११००
१२	प्रहरी चौकी, अरुणखोला	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४६०६५९५४
१३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट वेल्लिया	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४९६२७७९२
१४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट दलदले	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५१२८५३४५
१५	अस्थायी प्रहरी पोष्ट डण्डा	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८११९७९२७४
१६	अस्थायी प्रहरी पोष्ट मौलाकालिका	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५५०९०५६०
१७	सामुदायिक प्रहरी केन्द्र	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८०४४११७१५
१८	प्र.जि.अ.गार्ड		९८४६१८८०२८
१९	जिल्ला अदालत सुरक्षा एकाइ	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४५०८३३८३
२०	अ.प्र.पोष्ट, शंखदेव	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००३२

अनुसूची १२ : जिल्ला स्थित सशस्त्र प्रहरी बल पूर्वी नवलपरासी र मातहत कार्यालय प्रमुखहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नं.
१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. ३१ गुल्म हे.क्वा. पूर्वी नवलपरासी	स.प्र.ना.उ. श्री भानुभक्त लम्साल	९८५९२७२५९५
२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा वेश दलदले	इन्चार्ज	९८५९२७२५९६
३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल सुरक्षा वेश चोरमारा	इन्चार्ज	०७८-४९०९९०
४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा वेश सर्दी	इन्चार्ज	९८५९२७२५९६
५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल वि.ओ.पि. विनयी त्रिवेणी	इन्चार्ज	९८५९२७२५९६

अनुसूची १३ : जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	सञ्चालक संस्था, कार्यालय	ठेगाना	डाईभरको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	कावासोती	गोपी ब्लोन	९८४७०५३५८५
२	सहज सामुदायिक अस्पताल	गैडाकोट	लक्ष्मण कालाखेती	९८५५०५६५५९
३	विजय विकास स्रोत केन्द्र	गैडाकोट	लोक बहादुर आले	९८४५०२४४६५
४	नवलपुर अस्पताल प्रा.लि.	कावासोती	कमल प्रसाद चापागाँई	९८४७४३५३६९
५	भू.पू. सैनिक कल्याणकारी संस्था	कावासोती	भिम बहादुर थापा	९८४४७९०२४२
६	काली गण्डकी सामुदायिक अस्पताल	कावासोती	शंकर बस्नेत	९८४७०५३२५०
७	मध्य बिन्दु सामुदायिक स्मृति अस्पताल	डण्डा	बाबुराम बस्नेत	९८४७०९४५६४
८	सन्तुदेवी उपचार केन्द्र	पिठौली	शेर बहादुर महतो	९८४७०७४६३४
९	हजुरको बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भयालबास	धन बहादुर थापा	९८४४७९५६९३
१०	पिपुल्स बचत तथा ऋण स. संस्था	देउराली	श्रीराम सुबेदी	९८५७०४९३००
११	पि.एच.सि. चोमारा	चोमारा	केशव प्रसाद काफले	९८६०९९८४६५
१२	शक्तीश्री सेवा समाज	चोमारा	सुमन कुवर	९८५७०४०५३९
१३	नन्द भाउजु उपभोक्ता समिति	कोल्हुवा	ईन्द्र प्रसाद महतो	९८९७५०००९३
१४	दिर्घायु नेपाल	कोल्हुवा	प्रेम नारायण ढकाल	९८४७२३८२५३
१५	नेपाल परिवार नियोजन संघ	अरुणखोला	ओम कुमार के.सी.	९८४९३६४०४५
१६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	अरुणखोला	खुमकान्त न्यौपाने	९८५७०४९९२५
१७	जन कल्याण बहुमुखी स.संस्था	दुम्कीबास	सन्त बहादुर चौधरी	९८४४७४९७२६
१८	श्री जीमी नेवा गुठी	बेनीमणीपुर	प्रेम लाल चौधरी	९८९९२६४४५
१९	लाली गुराँस युवा क्लब	बगैचा सर्दी	दिल बहादुर चौधरी	९८६७०२५६३९
२०	नारायणी टोल सुधार समिति	प्रगतिनगर	हरि प्रसाद खनाल	९८५७०४०६४४
२१	देवचुली अस्पताल प्रा.ली.	दलदले	राजेश भण्डारी	९८४४७६५०८८
२२	भु.पु. सैनिक कल्याणकारी समूह	रजहर	केशव श्रेष्ठ	९८४५०६९५२७
२३	नेपाल जुनियर रेडक्रस सर्कल	रजहर	विशेश्वर चौधरी	९८५७०४९०३३
२४	नवदुर्गा यूवा क्लब	मुण्डे	अखिल कार्की	९८६२७९५४७७
२५	सी.जी. मेडिकेयर	केउरानी	शिव राज गुरौ	९८०६९६७०३९
२६	पि.एच.सि., दुम्कौली	केउरानी	सुरज सिंह अधिकारी	९८४७०७४०९९
२७	सामुदायिक प्राकृतिक चिकित्सालय	रजहर	जगत बहादुर थापा	९८४७०९६०५९
२८	स्व. रत्नमान श्रेष्ठ स्मृती संस्था	प्रगतिनगर	नवराज श्रेष्ठ	९८५७०४९०४३
२९	ग्रामीण सामुदायिक विकास केन्द्र	बुलिङ्गटार	पदमराज गिरी	९८४५०८४५९९

अनुसूची १४ : स्वास्थ्य क्षेत्र सम्पर्क सूची

१४.१ स्थानीय निकायका स्वास्थ्य शाखाको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुखहरुको नाम	स्थानीय तह	फोन न
१	भलक शर्मा पौडेल	गैडाकोट न. पा.	९८५६०४५९३३
२	राम कुमार श्रेष्ठ	देवचुली न.पा.	९८४६९९४९९५
३	कृष्ण नागिला	कावासोती न.पा.	९८५७०८६२०७
४	माधव पोखरेल	मध्यबिन्दु न.पा.	९८४७०८८७७४
५	धुब काफ्ले	बिनयी त्रिवेणी गा पा	९८४७०४९२२९
६	कृष्ण सापकोटा	हुप्सेकोट गा पा	९८४५९४९४२६
७	अशोक श्रेष्ठ	बुलिङ्गटार गा पा	९८५७०४९३४९
८	टोपकान्त अधिकारी	बौदीकाली गा.पा.	९८४७५९५९८६

१४.२ अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकीहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	नाम थर	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	डा. सुनिलमणि गौतम	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	९८४९८९९५४४
२	डा. डा. विद्या भुपाल	दूम्कौली प्रा.स्वा.केन्द्र, नवलपरासी	९८४६३३३८२५
३	इन्द्र बहादुर महतो	पिठौली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१२३३
४	हरि प्रसाद शर्मा वाग्ले	धोबादी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१७०८
५	लीला प्रसाद काफ्ले	देवचुली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१७०८
६	लोकनाथ अर्याल	प्रगतिनगर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०५३१३८
७	विश्वराज कँडेल	शिवमन्दिर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७२४०७६८
८	डा. हिमाल खत्री	बुलिडटार प्रा.स्वा. केन्द्र, नवलपरासी	९८४९११०५७७
९	रामालेश प्रसाद यादव	अर्खला स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८७३२३८३३८
१०	राम कुमार महतो	कोटथर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०७५४२९२६
११	ऋषिकान्त रानाभाट	डाँडाभेरी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५७९१०८५
१२	रामानन्द महतो	नवलपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०८७५२४
१३	टोला भुर्तेल	नारायणी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०७३८६४
१४	अमीर सुवेदी	कुमारवर्ती स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५३३०३१३
१५	ज्ञानेन्द्र मल्ल	अग्यौली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८१२९५६९४५
१६	नरेश शाही	कावासोती स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७०४०८२४
१७	रघुनाथ भट्टराई	त्रिवेणीसुस्ता स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४६३७३१६६
१८	राम प्रसाद पाण्डेय	चोरमारा प्रा.स्वा.के., नवलपरासी	९८५५०५०५३२
१९	रोहिणी प्रसाद घिमिरे	प्रसौनी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०५५९७२
२०	टेकनाथ न्यौपाने	देउराली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७०४१२८२
२१	विजय महतो	हुप्सेकोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४९६६९३४९
२२	परशुराम भुसाल	मैनाघाट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७०४१५१७
२३	डा.अनिता पुन	जगन्नाथपुर प्रा.स्वा.के., नवलपरासी	९८१९४५३४५७
२४	डा.रमेश प्रसाद आचार्य	पितौजीघाट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५११७३०६६
२५	पुष्पराज श्रेष्ठ	रतनपुर उपस्वास्थ्य चौकी	९८४४१७१८६७
२६	वेद ब.दाहाल	रजहर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७५६१८२९
२७	टुकराम सुवेदी	अमरापुरी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५०५४६०४
२८	सरला श्रेष्ठ	गैंडाकोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५६०३७३९६
२९	डा.अर्मान मिया	रकुवा डेढगाउ प्रा.स्वा.के., नवलपरासी	९८४५२४७००७
३०	गणेश ब.राई सुनुवार	नरम स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५५०११५३७
३१	विश्वनाथ मुखिया	भारतीपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०७८९२६८९
३२	बेलीमाया आले	मिथुकरम स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०२९७१७०७
३३	सूर्य प्रकाश महतारा	रकुवा स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४३९२२१०३
३४	अनिता ढकाल	जौबारी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८६३७७०३७१
३५	मोहम्बत अर्फात आलम	रुचाङ स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५६४७४८२
३६	तिल कुमारी कुमाल	दुम्कबास स्वास्थ्य चौकी,	९८४७०४१८३९
३७	सिता आचार्य	वेणिमणिपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५१११८११
३८	शरण किरण रानाभाट	नयाँबेलहानी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४२९०५२९८
३९	राधा वि.क	धुर्कोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८६७०२६७६४
४०	गज्जु कुमार पटेल	राकाचुली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५५२०८२२

अनुसूची १५ : संचारकर्मीहरूको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	होमराज रानाभाट	९८५५०५६३३३
२	मध्य विन्दु एफ एम, स्टेशन मेनेजर	०७८५४०९३८
३	विजय एफ.एम., स्टेशन मेनेजर	९८५५०५६८०२
४	प्रेस चौतारी, विद्रोही गिरी	९८५७०२८९०४
५	प्रेस यूनियन, नवीन पौडेल	९८५७०४०५२२
६	आर.पी. उपाध्याय	९८४७०४९२३४
७	प्रेमचन्द्र रौनियार	९८४७०५३५७९
८	के.वि. राना	९८५७०२८९७०
९	हरिनारायण रेग्मी	९८४७०५३५८९
१०	दीपक भट्टराई	९८४७०७३३६९
११	लाल कुमार भट्टराई	९८४७०७३५९९
१२	विद्रोही गिरी	९८५७०२८९०४
१३	शालिक राम कोइराला	९८४७०७३३६०
१४	राम कुमार श्रेष्ठ	९८०४४२९०६०
१५	घनश्याम वगाले	९८५७०४०९६०
१६	नारायण शर्मा	९८५७०२७४४९
१७	वीरेन्द्र पराजुली	९८५७०४००९९
१८	श्रीराम सिग्देल	९८४७०५०८९०

अनुसूची १६ : नगर/गाउँ पालिका प्रमुख/अध्यक्ष तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सम्पर्क सूची

सि.नं.	नगर/गाउँपालिका	नाम	फोन नं.	Email ID
१	गैडाकोट नगरपालिका	छत्रराज पौडेल, नगर प्रमुख	९८५७०४०५६४	
		विष्णु कुमारी कंडेल, नगर उपप्रमुख	९८५५०९९०६०९	
		विष्णु प्रसाद भुषाल, प्र.प्र.अ.	९८५७६३९९९९	gaindakotmun@gmail.com
२	देवचुली नगरपालिका	पूर्णकुमार श्रेष्ठ, नगर प्रमुख	९८५७०४९८७७	
		पार्वता तिवारी, नगर उपप्रमुख	९८५७०४९४७२	
		गोविन्द सिग्देल, प्र.प्र.अ.	९८५७६४२९९९	devchulimunicipality@gmail.com
३	कावासोती नगरपालिका	चन्द्रा कुमारी पुन, नगर प्रमुख	९८५७०४६२९२	
		प्रेम शंकर मर्दनिया थारु, नगर उपप्रमुख	९८५७०४६२९३	
		कृतनराज पौडेल, प्र.प्र.अ.	९८५७६४९९९९	kawasotimunicipality2014@gmail.com
४	मध्यविन्दु नगरपालिका	चन्द्र बहादुर राना, नगर प्रमुख	९८५७०४०२५०	
		ओम कुमारी महतो, नगर उपप्रमुख	०७८ ४९०९२३	
		चन्द्रकान्त न्यौपाने, प्र.प्र.अ.	९८५७०४९००३	madhyabindu@gmail.com
५	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	डम्बर बहादुर जि.सी., अध्यक्ष	९८४७००६८०२	
		बिना कुमारी रानामगर, उपाध्यक्ष	९८४७०८३५४६	
		ज्योतिराज अर्याल, प्र.प्र.अ.	९८५७०४००५४	info@binayitrivenimuni.gov.np

६	बौदिकाली गाउँपालिका	दुर्गा बहादुर राना, अध्यक्ष	९८५७०४१७७३	
		माया देवी श्रेष्ठ, उपाध्यक्ष	९८५७०८७३०१	
		प्रदीप चन्द्र सुवेदी, प्र.प्र.अ.	९८५७०४६२६४	info@baudikalimun.gov.np
७	हुप्सेकोट गाउँपालिका	लक्ष्मी पाण्डे, अध्यक्ष	९८५७०८७३००	hupsekotmun@gmail.com
		कोपिला मल्ल, उपाध्यक्ष	९८५७०८७३०१	
		कृष्ण सापकोटा, प्र.प्र.अ.	९८५७०८७३०२	
८	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	शशिकिरण वस्ताकोटी, अध्यक्ष	९८५७०६२००५	bulingtargaunpalika@gmail.com
		मीना वि. क.	९८२१२०६५२३	
		टिका व. थोकर	९८५७०७०१०७	

अनुसूची १७ : आपूर्तिकर्ताहरूको सम्पर्क विवरण (केही)

क्र.सं.	व्यवसायको नाम	व्यवसायिको नाम	सम्पर्क नम्बर	ठेगाना
चामल, चिउरा, चाउचाउ, तेल, औषधि आदी				
१	सुमन जनरल स्टोर्स	माधव प्रसाद कोइराला	९८४५११२९६०	मुकुन्दपुर ४ हर्कपुर
२	न्यू कन्चन सप्लायर्स	रामप्रसाद ढकाल	०७८५०१६७०	गैडाकोट २
३	फास्टफुड नेपाल (उत्पादक)	चौधरी ग्राम उद्योग	०७८५४५०२३, ५४५००८	दुम्कौली
४	एग्रो गोल्ड तेल मिल	दिपक प्रसाद सापकोटा	९८५५०५५०३२	गैडाकोट
५	नारायणी मैदा मिल	प्रमुख	०५६ ५०३०९४	गैडाकोट
६	सि.जि.	खड्ग बहादुर पौडेल	९८०२०२०११२	दुम्कौली
७	टाईम फार्मास्युटिकल्स	प्रमुख	०७८ ५०३१३१	मुकुन्दपुर
८	सुमी फार्मास्युटिकल्स	प्रमुख	०७८ ६२०२२८	मुकुन्दपुर
१०	विजय श्री उपभोक्ता सहकारी मिनी मार्ट	अध्यक्ष	९८५५०६५४४९	गैडाकोट

अनुसूची १८ : नेपाल रेडक्रस उपशाखाहरूको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	उपशाखाको नाम	ठेगाना	सभापतिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	ने.रे.सो.शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोती	ऋषिराम कडेल	९८५७०२३२३३
२	ने.रे.सो. गैडाकोट	गैडाकोट	पूर्ण प्रसाद गाडैल	९८५४०४७६८६
३	ने.रे.सो. दाउन्ने देवी	दुम्कवास	रेखा अधिकारी	९८५७०४६०२१
४	ने.रे.सो. आरुङ्गखोला	आरुङ्गखोला	मेघराज पाण्डेय	९८५७०४११२५
५	ने.रे.सो. देव-वरचुली	रजहर	लक्ष्मि प्रसाद पौडेल	९८६७०२६१७०
६	ने.रे.सो. बुलिङ्गटार	बुलिङ्गटार	अशोक श्रेष्ठ	९८५७०४१३४९
७	ने.रे.सो. त्रिवेणीधाम	त्रिवेणीधाम	रन्ताकुमारी काफ्ले	९७४७०१९४८४
८	ने.रे.सो. चोरमारा	चोरमारा	बिन्दु काफ्ले	९८५७०४१०९३
९	ने.रे.सो. कोल्लुवा	कोल्लुवा	बद्रिनाथ नेपाल	९८१२९०२७९७
१०	ने.रे.सो. अमरापुरी	अमरापुरी	मुकुन्द प्रसाद पौडेल	९८५७०४१४७१
११	ने.रे.सो. प्रगतिनगर	प्रगतिनगर	शशिधर रेग्मी	९८५७०४०३१७
रेडक्रस नवालपरासी (ब सु पूर्व) अन्तर्गतका प्राथमिक उपचार प्रशिक्षक एवं स्वयंसेवकहरू				
१	ने.रे.सो. शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोति ६	शशिधर कडेल	९८५७०४५५२६
२	ने.रे.सो. शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोती २	हिराकुमारी महतो	९८५७०४००३६
३	ने.रे.सो. गैडाकोट	गैडाकोट	गोविन्द रिमाल	९८५७०४६८००
४	ने.रे.सो. देव-वरचुली	देवचुली ३	लक्ष्मी प्रसाद पौडेल	९८६७०२६१७०
५	ने.रे.सो. देव-वरचुली	देवचुली १२	निराजन प्रसाद चौधरी	९८४७०९४०४५
६	ने.रे.सो. देव-वरचुली	देवचुली १६	मैना कुमारी श्रेष्ठ	९८४७०७५३३६

अनुसूची १९ : संकटासन्न गाँउपालिका तथा नगरपालिकाअन्तर्गतका विद्यालयहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	गा.पा./न.पा.	विद्यालयको नाम	प्र.अ.को नाम	सम्पर्क फोन	
१	कावासोति	शान्ति निकुन्ज मा.वि.	हरिप्रसाद न्यौपाने	९८४७३३२७४०	
		पिठौली आ.वि.	यज्ञप्रसाद शर्मा	९८४७०६४३०२	
		नेपाल राष्ट्रिय आ.वि.पिठौली	सोम व कुमाल	९८४५०६२७३०	
२	देवचुली	देवचुली मा.वि.	नारायण प्रसाद भण्डारी	९८४७०५३३१७	
		वरचुली मा.वि.	चन्द्रदेव तिवारी	९८५७०४०८१२	
		जनता प्रभात मा.वि.	
३	मध्यविन्दु	जनता मा.वि.हर्दिया	
		जनतासिद्ध अमर मा.वि.	पिंजड चौधरी	९८४७०८९९५८	
		मदनपुर ग्रिन भ्याली	गोपीकृष्ण अर्याल	९८४७०४१४२५	
४	मध्यविन्दु	कुमारवर्ती मा.वि.	
		जनता मा.वि.	नेत्र व.गुरौं	९७४७००९६६८	
		नवज्योति मा.वि.	
५	मध्यविन्दु	ज्ञानोदय मा.वि.	
		हरिहरमन्दिर आ.वि.	जमुना भट्टराई	९८४७४८३५७३	
		भिउरान स्माल हेवन	नेत्र चौधरी	९८१७४८९७९६	
६	कावासोती	शिव उ.मा.वि.	लिलाधर भुसाल	०७८५४०१३३	
		जीवनज्योति मा.वि.	
		शहीदस्मृति मा.वि.	
		कालिका मा.वि.	
		जनकल्याण मा.वि.	यदुनाथ काफ्ले	९८४७०४८८२५	
		नवदुर्गा आ.वि.	टिकाराम डुम्रे	९८४७०४८३९७	
		महाराजा आ.वि.	विमला श्रेष्ठ	९८४७०९६५१७	
		जनविकास विद्याश्रम	प्रेम न्यौपाने	९८५७०४०३५८	
		सिद्धार्थ मा.वि.	भोजराज दाहाल	९८५७०२७३२०	
		सेन्ट जोसेफ	
७	हुप्सेकोट	लुम्बिनी बोर्डिङ	
		समता शिक्षा निकेतन	महेश भुर्तेल	९८५७०४०६८८	
		शिक्षाबोधनी मा.वि.	
		सूर्यज्योती मा.वि.	निमु गिरी	९८५७०४०२९४	
		शिक्षाबोधनी आ.वि.	
		राष्ट्रिय आ.वि.	महेश यादव	९८४७०७३५१५	
		विनयी त्रिवेणी	
		ना.ग.सा.संस्कृत उ.मा.वि.	दिनेश पाण्डे	९८५७०४५९२२,
		शिवपुरगढी मा.वि.	अदम ब. थापा	९७४७०१९४९१
		राष्ट्रिय आ.वि.	गोपाल क्षेत्री	९८४७२९८१०७,०
८	विनयी त्रिवेणी	नेपाल आ.वि.	ओम ब. सिंह	९८४७०४१६८९	
		उज्वलशिशु मा.वि.	दिपक कुँवर	९८५७०८०७३७	
		मुक्तिनाथ वेद विद्याश्रम त्रिवेणी	निलकण्ठ आचार्य	०७८५६०१४६	

अनुसूची २० : मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी

२०.१. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य सर्त

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति भन्नाले सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरू, राजनीतिक दल तथा नागरिक समाजको सहभागितामा प्रमुख जिल्ला अधिकारी अध्यक्ष रहने गरी विपद् पीडितहरूलाई तत्काल राहत प्रदान गर्नुका साथै प्रकोप रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि प्रचलित कानून बमोजिम गठन गरिएको जिल्ला स्तरीय प्रमुख अंग हो । यसको मुख्य काम समन्वय, साभेदारी र सहकार्यमा जिल्लाको विपद् व्यवस्थापनको कार्यको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरी जिल्लाको साधनस्रोत र क्षमताको प्रभावकारी परिचालन गरी जनधनको संरक्षण गर्ने हो । विपद् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला तहमा एकद्वार नीति (One-window Policy) को लागि जिम्मेवार संस्था यही समिति रहनेछ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा प्रावधान भए अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जिल्ला तहमा रहने संरचना निम्नानुसार छ :

१. प्रमुख जिल्ला अधिकारी	- अध्यक्ष
२. जिल्ला समन्वय समितिको प्रतिनिधि	- सदस्य
३. जिल्ला भित्रका स्थानीय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख	- सदस्य
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी विषय हेर्ने जिल्ला स्थित कार्यालयको प्रमुख	- सदस्य
५. जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायमा प्रमुखहरू	- सदस्य
६. जिल्ला स्थित पूर्वाधार/सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरू	- सदस्य
७. राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्ला स्थित प्रमुख वा प्रतिनिधि	- सदस्य
८. नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
९. गैसस महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
१०. नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
११. उद्योग वाणिज्य महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
१२. प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	- सदस्य सचिव

२०.२. समितिको कार्य क्षेत्र

- १) प्रकोप न्यूनीकरण तथा पीडितलाई राहत प्रदान गर्न जिल्ला स्तरमा छलफल गर्ने,
- २) आवश्यकता अनुसार छलफल बैठकको आयोजना र समन्वय गर्ने,
- ३) आवश्यक सहयोग जुटाउन सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने,
- ४) अति जोखिममा परेका गाउँपालिका, वडा, टोल तथा समुदाय पहिचान गर्ने,
- ५) गाउँपालिका समिति स्तरीय मुख्य स्वयंसेवक पहिचान तथा छनौट गर्ने,
- ६) गाउँपालिका समिति स्तरमा विपद् पूर्वतयारी समिति गठनका लागि प्राविधिक रूपमा सहयोग गर्ने,
- ७) मागको लेखाजोखा, आवश्यकता निर्धारण, उपलब्ध स्रोत-साधन सम्बन्धमा समीक्षा गरी स्रोत उपलब्धतामा ढिलाइ भए त्यसको प्रभाव विश्लेषण समेत गर्ने,
- ८) सञ्चार माध्यम, साभेदारहरू, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, दातृनिकायहरूसँग सहयोगका लागि आग्रह गर्ने,
- ९) उपयुक्त तरिकाले स्रोत-साधन व्यवस्था एवं परिचालन गर्ने,
- १०) आकस्मिक कोष व्यवस्थापन गर्ने,
- ११) आकस्मिक उद्धार सामग्री सञ्चय व्यवस्थाको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने,
- १२) मौजुदा माल-सामान (Logistics) हरुको प्रवन्ध मिलाउने,
- १३) आवश्यक पर्ने आकस्मिक औषधि सञ्चय तथा स्वास्थ्य सेवा सुविधाको योजना मिलाउने,
- १४) विपद् जोखिमपूर्ण गाउँपालिका तथा नगरपालिका, वडा तथा टोलहरूसम्म पुग्ने सडक तथा बाटाहरूको सम्बन्धमा जानकारी लिने,
- १५) तयारी अवस्थामा राखिएका खाद्यान्न, गैर खाद्य, डोरी, टेन्ट, इन्धन, लाल्टिन, दाउरा, भाँडाकुँडा, साबेल, कोदालो, रिता प्लास्टिक भोला आदिका अवस्था ।

२०.३. जिल्ला विषयगत अगुवा संस्थाको जिम्मेवारी र कार्यसर्तहरू

कुनै क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा समन्वय गर्न प्राविधिक दक्षता र अधिकार प्राप्त व्यक्ति, कार्यालय, निकाय वा संस्था नै जिल्ला क्षेत्रगत वा विषयगत समूहका नेतृत्वदायी संस्था हुन् । उदाहरणका लागि स्वास्थ्य, पानी तथा सरसफाइ, शिक्षा, खाद्य सामग्री व्यवस्था गर्ने निकाय वा त्यसका जिम्मेवार पदाधिकारी आदि ।

२०.४. अगुवा संस्थाको कार्यक्षेत्र

मुख्य साभेदार समावेश क्षेत्र वा विषय अनुरूप मुख्य साभेदारहरुको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने र उनीहरुका लागि तोकिएको जिम्मेवारी र कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने ।

२०.५. उचित समन्वय प्रक्रिया स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने वारे

- क) सबै साभेदारहरु (सरकारी र गैर सरकारी संस्थाहरु, अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस सोसाइटी, संयुक्त राष्ट्र संघका निकायहरु) सँग उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने र जिल्ला सदरमुकाम भित्रका एवं आवश्यकतानुरूप स्थानीय तह सम्म काम गर्ने विभिन्न समूहलाई समेत समावेश गर्ने,
- ख) विषयगत समूहका साभेदारहरुबाट आवश्यकता र पुरा हुन नसकेका मागहरुलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिबद्धता सुनिश्चित गर्ने । विषयगत समूहभित्र उपयुक्त तवरले जिम्मेवारीहरुको स्पष्ट बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोकितिनको संचार सम्पर्क नियमित रूपमा अद्यावधिक राख्ने,
- ग) प्रकोप रोकथाम वा जोखिम न्यूनीकरण प्रति पर्याप्त ध्यान दिँदै आकस्मिक प्रतिकार्य प्रभावकारी बनाई यथाशक्य चाँडो पुनर्लाभ योजना कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकता दिने,
- घ) अन्य क्षेत्रगत वा विषयगत समूहहरूसँग प्रभावकारी सम्पर्क र समन्वय व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने,
- ङ) प्राथमिकता पूर्ण क्रियाकलाप, स्रोत-साधन परिचालन र परामर्श जस्ता सबै विषयहरुमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवं अन्य सरोकारवालाहरूसँग नियमित सम्पर्क गरी विषयगत समूहहरुको जिम्मेवारपूर्ण प्रतिनिधित्व गर्ने,
- च) सरकारी राष्ट्रिय/स्थानीय प्रशासन, अन्य सरकारी निकायहरु, स्थानीय निकाय, नागरिक समाज र अन्य सम्बन्धित व्यक्तिहरूसँग स्थानीय स्रोत-साधनको उपलब्धताको आधारमा मानवीय सहयोग सुनिश्चित गर्न समन्वय गर्ने,
- छ) सहभागितामूलक र समुदायमा आधारित पहुँच कायम गर्ने : सहभागितामा विषयगत आवश्यकता मूल्याङ्कन, विश्लेषण, योजना, अनुगमन र उत्तरदायित्व लगायतका व्यवस्था सहभागितामूलक र समुदायको पहुँचमा आधारित हुनु पर्ने,
- ज) आवश्यकता पहिचान र विश्लेषण : सम्बन्धित सबै क्षेत्रगत निकायका साभेदारहरु सहभागी भई प्रभावकारी तथा समान विषयगत आवश्यकता मूल्याङ्कन र विश्लेषण सुनिश्चित गर्ने,
- झ) आकस्मिक पूर्वतयारी: पूर्व सम्भावित नयाँ आकस्मिक घटनाहरुबारे पर्याप्त परियोजना र पूर्वतयारी सुनिश्चित गर्ने ।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

- १) विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६
- २) नवलपरासी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०६६
- ३) नवलपरासी जिल्ला आपत्कालीन योजना, २०६६
- ४) विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्ग दर्शन, २०६७
- ५) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८
- ६) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३
- ७) Guiding Note, Disaster preparedness and planning process, 2011, (गृह मन्त्राल, विपद् व्यवस्थापन शाखा)

Supported by:

Lutheran World Relief